

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the postoffice at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natov. List je razširjen po Zdr. Državi, Kanadi in štiri do-movini.
Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrsta 8 centov.
Nefrankirana ali pre-malo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in upravništvo Glasila je v Chi-cagi, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošil-jatye, sploh vse, kar ima stik z listom.
Celoletna naročnina na Zdr. Državi in Cana-do je \$1.00, za inozem-stvo \$1.50.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 3. oktobra (October) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 40.

Štrajk v michiganskem bakrenem okrožju.

Zmaga rudarjev na sodišču.
Sodnik O'Brien je v pondeljek umaknil sodniško prepoved na-pram štrajkujočim rudarjem. To je velika zmaga za "Zapadno zvezo rudarjev", ki daje štrajkujočim rudarjem novega poguma, da bo končna zmaga vendar na njih strani.

Sodnik ni hotel dovoliti niti o-mejene sodniške prepovedi. Last-niki rudnikov morajo najprvo u-ložiti pritožbo, ki mora biti podpr-ta z zapriseženimi izjavami. Na-tačno morajo biti tudi popisana dejstva, dogodki itd. Nadalje morajo rudniške družbe deset dni preje posvariti rudarje, preden bodo dobili tako začasno sodnijsko prepoved. Sodnik je odločil, da je pravica na strani štrajkujo-čih rudarjev in da je bila sodnijska prepoved preobsežna. Štraj-kujoči delavci imajo pravico po-staviti stavkovne straže in obdr-žavati mirne pohode. Nobena sod-nijska prepoved se ne bo izdala, ne da bi se vršila javna obravna-va in bi obtoženci ne imeli prilike zagovarjati se pred sodnikom.

To je zmaga na čeli črti proti sodnijski prepovedi!

Koraki, podvzeti v Washingtonu.

Ch. H. Moyer, predsednik "Za-padne rudarske zveze" se je po-svetoval s senatorjem Borah in Shafroth, da se uvede zveza pre-iskava proti rudniškim družbam v Michiganu, ker importirajo stavkokaže pogodbenim potom in jih silijo, da delajo. Nekega dne je Quincy družba importirala kakih dvanajset stavkokažev. Kakih dvanajst jih je pobegnulo, od ka-terih se jih je nekaj zopet vrnilo v New York, ker jim je unija pla-čala vožnjo. S tem ravnanjem je družba kršila zvezni zakon, ki pre-poveduje sprejemati delavce v de-lo pogodbenim potom in jih po-tem siliti, da delajo.

Obenem je specialni poslanik John Moffit ministrstva za delo podal ministru za delo Wilsonu obširno poročilo o svojem preisko-valnem delu v michiganskem stavkovnem okraju. Moffitevo poročilo je baje senzacionalno in obto-žuje rudniške družbe.

Mr. Palmer, drugi poslanec mi-nistrstva za delo, ki je tudi v stavkovnem okraju nabiral material

in vodil preiskavo, je zapustil stavkovni okraj, da predloži Wil-sonu, ministru za delo, svoje obširno poročilo, ki je otežkuje za kralje bakra.

Rudarji! Jasno je kot beli dan, da je pravica na vaši strani. Ne dajte se zvoditi z lažnjivimi pri-povedkami, ki so polne hudobne-ga obrekovanja in zavijanja, mar-več ostanite v stavki solidarni in nadaljujte s štrajkom, ravnaoč se po besedah Karla Marksa: "Osvoboditev delavskega razre-da mora biti delo delavcev!"

Uztrajajte v stavki! Napočil bo dan, ko bodo merodajni faktorji uvideli, da se ne more razbiti va-še sloge — vaše solidarnosti, in posegli bodo vmes, da stavka kon-ča za vas zmagošlavno.

Vi niste krivi, da je nastala stavka. Leta so vas izkoriščali in mirno ste prenašali izkoriščanje, upajoči, da delodajalci spoznajo gorje, ki vas tare in vam prosto-vojno olajšajo težko breme. Ča-kali in čakali ste, kedar napočil ta dan. Ali vaše čakanje je bilo za-stoj. Mesto olajšav ste dobili še bolj težke verige in sponje. In ko je gorje priklopilo do vrha, ko s trudopolnim delom vsled pičle mezde niste mogli več preživeti sebe in svojce, ste zaštrajkali. Za-stavkali, ker je vaš položaj postal tako slab, da bi ga ne privo-sčili niti psu. Zdaj ko stavkate ... vztrajajte, dokler ne priborite se-bi in svojem boljše bodočnosti!

Kako hodijo skebje na delo?

Skebje so podobni vešam in po-litim kužkom, ko zapuste svoj kla-vern dom, da pod varstvom obo-roženih straž gredo opravljati iz-dajalsko delo v rudnik. Njih oči so obrneno v tla, klobuk imajo potisnen globoko doli na čelo, v tresočih roki nesejo kositrasto škatljo z borno južino, omahovaje v jutranjem svitu. Včasih njih oči bliskovito švignejo na desno in le-vo, da potem toliko trdovratneje gledajo v tla. Boje se vprašujo-čje oči štrajkujočih rudarjev ne-kaj strašnega, groznega, moreče-ga. Iz teh jasnih odprtih oči jim zija v obraz vprašanje: "Ali si tudi ti izdal svojo domovino, svo-jeja Boga, svojo mater, svojega očeta, svojo ženo, svojo dečo in svoje tovariše?" In čimbolj te svetle in ostre oči vprašujejo, to-likor bolj povešajo skebje oči v

tla, klobuk jim leze na čelo, in ro-ka v kateri nesejo južino s seboj, krčevito stiska ročaj na kositra-sti škatlji in se mrzlično tresje.

"Ako bi vprašujočih oči ne bi-lo", zdihuje skeb v svoji črni du-ši, "ki vbadajo v dušo kakor ostri no-ži, potem bi se še hodilo na de-lo". . . Tako tava skeb kot veša in polit kužek na delo, in vest mu dela očitke, da je najpodlejši iz-dajalec vseh izdajalec na svetu.

Inozemstvo.

Balkan. Iz Belgrada poročajo, da 50 tisoč mohamedanskih Albancev, oboroženih z modernim orožjem in strojnimi topovi, prodira proti Kičevu, Filipu, Prisen-ru in Letovu. Srbi ne delajo ovir albanskemu prodiranju. V Mona-štinu baje mrgoli begunov, ki pri-povedujejo najgorostasnejše po-drobnosti o krvoločnosti prodira-jočih Albancev.

Iz Londona zopet poročajo, da so grške vojaške oblasti dovolile Srbiji prepeljati celo divizijo po-grških železnih, da lahko napa-de Albance za hrbtom.

Albanska armada je baje pod poveljstvom Esad paše. V bitki pri Ohridi, 100 milj severno od Janine, so baje zmagali Albanci. V Belemgradu so v oficijelnih kro-gih na jasnem, da je položaj zelo resen. Listi v Belemgradu pripo-ročajo, da naj se Albance popol-noma podjarmi. Rusija in Avstria so baje Srbiji poslane stavilo, da naj vojne operacije omeji na svoje ozemlje, kot so se dogovorili na konferenci poslaničkov.

Situacija v Traciji in Alba-niji je postala tako nevarna, da se Grčija pripravljajo za tretjo bal-kansko vojno. Turki v Carigradu tudi ne drže križem svojih rok. Na vsak način hoče Turčija zopet osvojit Kavalo, luko v Egejskem morju, radi katere sta se bojevali Bolgarija in Grčija.

Položaj na Balkanu je sedaj sil-no zamotan. Avstria zopet mobi-lizira tajno. Evropski mir je v večji nevarnosti, kot je bil v za-četku prve balkanske vojne.

Anglija. V Londonu izhaja-joči list "Standard" namiguje v dolgem uvodniku, da se hočejo angleški kapitalisti, združeni v tvrdki "Person & Son", pogajati z republiko Kolumbijo za zgradbo novega prekopa od oceana do oceana, da se tako maščujejo nad Zdr. državami. Pri zgradbi nove-ga prekopa bi vzeli v poštev reki Atrato in Cupica.

"Kdo naj zabrani Kolumbiji", vprašuje "Standard" poredno, "graditi nov prekop, ako dobi iz inozemstva potrební denar, da po-stavi na pozorišče mogočnega kon-kurenta napram podjetju, ki bo kmalu dokončano."

"Trditve, da Monroe doktrina lahko prepreči gradnjo novega prekopa", nadaljuje list, "bi bila enaka vrhovnemu gospodstvu nad vsemi ameriškimi republikami. Da imajo Zdr. države tak namen, ni še javno povedal nobeden ame-riških državnikov."

V Devonportu na Angleškem so spustili v morje nove vrste križar-ko. Prvi lord admiraltete pravi, da je nova križarka "uničevalka uničevalk". Ladja odrine 8500 ton vode in pluje s 30. miljami hit-riec v eni uri. Križarka ima pri vodni črti pet palec debel jeklen pas in je oborožena s topovi tako težkega kalibra, da je kos vsaki drugi križarki. Osem takih kri-žark delajo v ladjedelnici, osem drugih bodo pa pričeli graditi pri-hodnje leto. . . Ali je to sad mi-rovne konference?

Francija. Pri nastopu dra-guljarja Quadratsteina v pariškem vaudevillu, ki je pomagal po-litici, da je ujela tatove, ki so ukradli bisernico v vrednosti \$650.000, je nastala strašna mač-ja godba.

Ravnateljstvo vaudevila je na-jelo Quadratsteina kot znamenito specialiteto, da bi raz oder pri-povedoval, kako je lovil tatove. Komaj se je Quadratstein prika-zal na odru so ga od vseh strani sprejeli z žvižgi in psokvami. Ka-kor polit kužek je Quadratstein zginil za kulisami. V Ameriki bi mož "zaslužil" denarja, kolikor bi hotel.

Panama. Atlantski ocean je sedaj zvezan z nabiralnikom Gatun in prva vodna pot preko morsk-ke ožine, je zvršena. Gatun, par-nik za vlačenje, je brez najmanj-še neozgode plul zadnjo soboto sko-zi zatvornice. Prvega oktobra so napolnili z vodo nabiralnik Mira-flores, dne 10. oktobra bodo pa spustili v vodo zaseko Culebra. Polkovnik Goethals, ki nadzor-uje in vodi delo pri panamskem prekopu, je izrazil svoje popolno zadovoljstvo nad zatvornicami, ki se točno odpirajo in zapirajo.

Japonsko. Londonski list "Times" je dobil poročilo iz Pe-kinga, da je japonska vlada uro-čila kitajski ultimatum. Japons-ke bojne ladje, na katerih je ukreano mnogo pehote, so zasidra-ne v reki Jangste.

"Morning Post" poroča, da so vsi Japonci v Nankingu dobili ukaz, naj iščejo zavetje v japo-nskem konzulatu, ki je zavarovan s strojnimi puškami. Pričakuje se, da japonska vlada stori v najkraj-ši dobi odločen korak.

Kitajski general Čangsun, vr-hovni poveljnik kitajskih čet, je prošil japonskega konzula v Wa-shingtonu za odpuščanje radi umorjenih Japoncev in grdega ravnanja z japonskimi vojaki.

Rusija. Iz Peterburga poro-čajo, da je novi kitajski minister za zunanja dela pričel znova po-gajati se radi nove pogodbe s Ki-tajem. V novem načrtu je zajam-čena neodvisnost Mongolije pod želom kutukua ali mongolskega kana in pod vrhovnim gospodst-vom Kitaja.

Roparji so med Bakujem in Ba-tumom porušili progo, vsled česar je skočil osebni vlak raz tir. Šest železniških voz je zrušenih, 40 oseb mrtvih in do sto pa ranjenih. Tako se glasi brzojavno poročilo. . . Mogoče so pa nesrečo pov-zročili ravnatelji v vodstvu želez-nice s svojim štedilnim sistemom?

Mehika. Liberalni poslanci v mehikanskem kongresu, bi radi dosegli, da bi se volitve vršile po 26. oktobru. Zadnji petek so skli-čali ožje strankino zborovanje, na katerem so vsi govorniki povdar-jali, da naj se volitve vrše kasne-je. Huerta izjavlja, da se bodo vo-litve vršile dne 26. oktobra in da bo podpiral kandidaturo Gamboa. Huerta nadalje zatrjuje, da je re-volucija pri kraju in da so privr-ženci Zapate razkropljeni na vse vetrove. Temu nasproti pa trdijo vstaši, da Carranza vlada nad večjim ozemljem kot Huerta in da bo v Mehiki ustanovil drugo re-publiko. Njegova armada je šte-vilnejša kot vladna.

Carranza ne bo priznal Gamboa in je odločen nasprotnik katoliške stranke.

Nemčija. Iz Berlina poročajo, da so v gorovju ob češki meji našli bogato žilo uranija in ze-meljske smole, ki je pomešana z radijem. Žila je gotovo le podalj-sek žile na Češkem, iz katere so do sedaj pridobivali dragoceno rudnino. Odkritje je velikega po-mena, ker z radijem zdravijo raka.

Iz Monakovega poročajo, da je soproga spodenega kralja Manue-la, pustila svojega malovrednega moža in se bo vrnila k svojemu očetu. Princezinja Lujiza, edina hči nemškega cesarja, ki se je poro-čila v maju s princem Cumber-

landskim, se bo vrnila tudi domov k svojemu očetu.

Obe mladi ženi sta zboleli. To je baje vzrok, da nočeta živeti v družbi svojih mož.

Italija. Proti koncu oktobra se bodo vršile volitve v Italiji na podlagi splošne volilne pravice. Do sedaj je bilo v Italiji le 3,247-722 volilcev. Po novem zakonp ima volilno pravo 8,635,148 oseb.

Ameriške vesti.

V Philadelphiji, Pa. je dva-tisoč oseb s štirimi godbami, pre-pevajoč psalme, odkorakalo v dol-gi procesiji neko noč v minolem tednu v okraj, kjer pobaha greh na ulici, da bi spreobrnil grešni-ce in grešnike. Procesija je seve-da napravila popoln fiasko, ker ni otela niti ene duše iz kreppljev prostitucije. Vspeh je bil tak, ka-kor če bi bila šla procesija v o-kraj, kjer prebivajo bogatini in bogate dame, ki kupujejo biserni-ce za denar, ki je izprešan iz delavstva, in bi jim priporočala, da naj ne izkoriščajo delavcev.

Kdor hoče zdraviti bolno člo-veško družbo, mora odstraniti vz-roke bolezní, boriti se mora za strogolajenje kapitalizma, ki je oče revščine, prostitucije in izko-riščanja.

Proti kapitalizmu pa psalmi in procesije ne izdajo nič!

Sibiriska metoda pri čikaški policiji. Zadnji petek sta bila are-tirana dva uslužbenca F. Glenona, prevozninskega kontraktorja, ker sta odvažala staro opeko, ki je last čikaškega šolskega sveta. Komaj sta bila uslužbenca zaprta, je Glenon šel na W. North Ave. po-liejaško postajo. S seboj je imel pismeno dovoljenje, da sme od-važati opeko.

Ko je Glenon govoril s saržen-tom, je nakrat vstopil policijski lajtnant Custy, z divjim pogle-dom, in narahnil je Glenona, kaj hoče. Ko je Glenon lajtnantu raz-ložil, po kaj je prišel, je lajtnant žarečal nad njim, da naj se še nje-ga zapre zavoljo tatvine. Glenon je proti takemu vstopanju pro-testiral. Nato ga je lajtnant udaril tako silno, da ga je pobil na tla. Ko je Glenon vstal, je pričel go-voriti o ustavno zajamčenih prav-icah. To je pa na lajtnanta vpli-valo kakor rdeč robec na bika. Po-grabil je kolče in najmanj petnaj-stkrat udaril Glenona. Poškodo-val ga je tako silno, da bo Glenon ostal mogoče poškodovan za vse žive dni. Nezvestnega so potem vrgli v celico. Stvar je prišla pred sodišče in sodnik Graham je Gle-nona in njegovega uslužbenca spo-znal nedolžnim.

Glenon zdaj toži lajtnanta Cu-styja. Proti nekemu častnikarske-mu poročevalcu se je izrazil, da je bil lajtnant pijan ali je pa znorel. Ako policija tako ravna s kon-traktorji, kako šele postopa z de-lavci!

Miljonar Bixby iz Kaliforni-je trdi, da je izlozil človekoljubno-sti dajal denar dekletom v znem resortu Jonquil.

Pametni ljudje pravijo, da se včas za človekoljubjem skrivajo najgrši in najostudnejši grehi. Mi-ljonar lahko marsikaj stori v ime-nu človekoljubnosti, za kar bi drugega človeka zaprli.

Ako pojdejo cene za meso vedno višje in višje, bomo primo-rani nekega dne uživati alfalfo. Strokovnjaki trdijo, da debeli prešiče.

Milostna sodba. Iz New Yor-ka poročajo, da je sodnik Russel obsodil Maksa Blancka, lastnika Triangle tovarne, v kateri je dne 25. marca 1911 zgorelo 147 deklet, ker je imel pri rešilnih izhodih zaprta vrata, na dvajset dolarjev

denarne globe, ker je dal v novi tovarni zopet zapreti vrata pri rešilnih izhodih.

Nezgoda, pri kateri je 147 deklet našlo žalostno smrt, je svoje-časno razburila vse ameriško ljud-stvo, ker je nenasitna dobička-željnost povzročila katastrofo. So dišče je takrat opustilo tovarnar-ja vsake krivde. To je menda vzrok, da Blanck zapira zopet de-lavke v svoji novi tovarni in jih izpostavlja taki katastrofi, kot se je zgodila 25. marca 1911. Denar na globa 20 dolarjev ne izda prav nič pri takih izkoriščevalcih, ker jo nadomestijo s pomnoženim iz-koriščanjem svojih delavcev. Ta-ke gospode poboljša le ječa.

Kaznenci, ki grade državno cesto pri Dixonu, Ill., so pogasili požar na farmi Ch. Johnsona se-verno od Grand Detourja in se po zvršenem delu vrnili zopet v svoj tabore.

Okoli devete ure zvečer je pri-čelo goreti na farmi Johnsona in ogenj se je takoj razširil na dru-ga poslopja. Komaj so kaznenci iz tabora zapazili požar, so pro-sili, da se jim dovoli boriti se s pož-arom. Obkleli so se hitro in tekli brez straž na lice mesta. Po na-pornem delu so pogasili požar in rešili živino iz hlevov v plamenu. Neki kaznence se je pri rešilnem delu opasno poškodoval, ko je vte-kel iz gorečega hleva splašenega konja.

Ravnaj s kaznencem kakor s človekom in napravil boš iz nje-ga zopet koristnega člana človeš-ke družbe.

Zasebne posredovalnice za delo so navadni brlogi, v katerih nesrečnim brezposelnim delavcem, ki iščejo dela, vzamejo zadnji cent. Rihard J. Knight, glavni nadzornik brezplačne posredoval-nice za državo Illinois, pravi, da je treba z vso strogoostjo nastopiti proti zasebnim posredovalnicam za delo, ako se hoče očistiti Agi-jev hlev. Dan za dnem prihajajo pritožbe o sleparijah, ki jih izvrš-juje zasebni posredovalci za delo.

Neki Miller, ki ima tako posse-dovalnico v Chicagi, je vzel od nekega zidarja pet dolarjev z ob-ljubo, da mu preskrbi delo. Miller je ytaknil petak v žep, seveda ni pa zidarju preskrbel dela. Agentje za delo imajo navado, ako so aretirani, da zahtevajo preložitve obravnave, ker vedo, da brezposelni delavce ne more živeti v mestu brez dela in da mora ob prvi priliki zapustiti mesto, ako se mu ponudi delo. Na ta način so se agenti izognili kaznim in so ne moteno izvrševali svojo rokovnjaško obrt dalje.

Policaj A. Hudson v Chicagi je streljal na tri tolovaje, pri tem je pa zadel W. Lorimerja, ki je stal na trotoarju in gledal bitko med tolovaji in policajem. Da se v prihodnje ne zgodi kaj takega, je "izbornim" policijskim strel-cem priporočati, da naj merijo na gledalce, pa bodo zadeli roparje.

Slika današnje družbe. Dr. D. Farmum, zdravnik v bolnici Bellevue v New Yorku, poroča javnosti, da gšč. Hezech, ki je postala mati na pomorskem pomo-lu, ni vžila hrame tri do štiri dni, predno so jo prepeljali v bolnico.

Neki pristanišeni delavec je našel umirajočo mater na pomolu. Slekli je svoj jopič in telovnik in jo pokril. Na to je telefoničnim potom obvestil policijsko postajo. V bogatem mestu New York, v katerem imajo svoj sedež milijar-derji in milijonarji, kralji neiz-mernega bogastva, umirajo mate-re na pomolu gladi!

Iz delavnice za denar v San Franciscu je izginilo iz vrečič za trideset tisoč dolarjev kovanega denarja. Mesto denarja so našli v vrečičah železo. Krivcev še niso prijeli.

ZA ŠTRAJKARJE V MICHIGANSKEM BAKRENEM OKROŽJU SO PRISPEVALA SLEDEČA DRUŠTVA IN KLUBI:

Društvo "Prostomisleci", šte. 87 S. N. P. J.	\$25.—
Društvo "Lunder Adamič", šte. 156 S. N. P. J.	8.—
Društvo "Vrtni Raj", šte. 174 S. N. P. J.	11.15
Društvo "Slozni Slovenci n Hrvati", šte. 199 S. N. P. J. . .	7.—
Jugoslovanski socialistični klub, šte. 69, Herminie, Pa. . .	4.40
Društvo "Zvezda", šte. 52 S. N. P. J.	5.—
Društvo "Francisco Ferrer", šte. 131 S. N. P. J.	5.—
Društvo "Bratje Svobode", šte. 26 S. N. P. J.	5.—
Društvo "Slava", šte. 173 S. N. P. J.	2.40
Društvo "Mednarodna Zveza", šte. 124 S. N. P. J.	3.40
Društvo "Slovenija", šte. 41 S. N. P. J.	15.50
Društvo "Slovenec", šte. 75 S. N. P. J.	26.—
Društvo "Zveza", šte. 36 S. N. P. J.	5.—
Društvo šte. 6 S. S. P. Z. v Winterquarters, Utah	16.75
Društvo šte. 49 S. S. P. Z. v Winterquarters, Utah	4.—
Prejel od br. John Plantza Calumet, Mich.	
Društvo "Postojnska Jama", šte. 138 S. N. P. J.	3.40
Društvo "Svoboda", šte. 80 S. N. P. J.	4.50
Društvo "Zveza", šte. 87 S. N. P. J.	3.35
Društvo "Slavček", šte. 145 S. N. P. J.	7.15
Društvo "Edinost", šte. 23 S. N. P. J.	6.40
Društvo "Kras", šte. 156 S. N. P. J.	6.50
Društvo "Orel", šte. 19 S. N. P. J.	8.80
Društvo "Sokol", šte. 20 S. N. P. J.	15.40
Društvo "Slovenski Narod", šte. 153 S. N. P. J.	5.65
Društvo A. S. B. P. D. šte. 20 Ely, Minn.	3.85
Jugoslovanski socialistični klub šte. 45	5.—
Jugoslovanski socialistični klub šte. 116 Johnstown, Pa. .	6.80
Društvo "Slovenski Rudar", šte. 110 S. N. P. J.	25.—
Posebej nabrano v naselbini Chisholm, Minn.	17.40
Društvo "Delavec" šte. 85 S. N. P. J.	5.—

Skupni dohodki \$267.80
Odbor michiganskih društev izdal za tiskovine (prošnje) . . . 4.—
Prebitek v rokah gl. tajnika 263.80
John Verderbar.

DOPISI.

East Helena, Mont.

Sive megle prepregle so ozračje, oster veter je zapihal, brezposelniki krilateci gori nad oblaki porabili so srebrne škropilnice in na nas revne zemljane začel je čureti pohleven jesenski dežek. Pa to še ni bilo dovolj. Ko so polnočne zvezde dremale za temnimi oblaki in ko so naše sanje splavale v deveto deželo med zaklete princezine, ter se z njimi sprehajale pod jablanami z zlatim sadjem, poslal je sovražni beli car tam iz daljnega severa svoje prednje straže, ki so brez vsakega odpora zavzele važne postojanke okoli Helene in East Helene, s katerih jih najbrž ne bo moč pregnati do prihodnje spomladi. Z začudenjem zrlji smo zjutraj na belo venčane hribe v okolici, ki so tvorili čudno nasprotje zlatorumenim topolovim gozdičem na pobočju gor in temno-zelenim alejam v dolini. Nekateri idealisti bili so že mnenja, da je to slavnostno dekoriranje okoliških planin vprizoril beli severni stric na čast mnogoštevilnim tujcem, ki so prišli gledat "Montana State fair", ki se je ravno tisti čas vršil v Heleni, jaz pa sem bil prepričan, da je to le avantgarda mrzle montanske zime, pa sem, stisnjen v dve gubi, pri gorki peči študiral načrt, kako in kam bi najlažje ušel njenim ledenim poljubom. Ko je bil načrt zgotovljen, sem olajšanega srca, pa rdečega nosa in ušes, odšel si ogledat "fair" v Heleno. Divil sem se velikim množini krasnega žita, ki je tam razstavljeno in med katerim zavzemata najodličnejše mesto oves in pšenica. Videli se pa tudi mnogo lanu, alfalfe, krampirja, zelja, sladkorne pese in buč. Tudi sadja videl sem precej, ki pa se nikakor ne more meriti s sadjem iz Colorada ali Washingtona. Z zanimanjem sem si ogledal ovce različnih vrst in prašiče, fine pasme goveje živine, a najbolj so mi ugajali orjaški žrečci in iskri konjiči za dirke.

Kot vam znano, je Helena glavno mesto Montane, dasi ni največje mesto v državi; šteje le nekaj nad 12 tisoč prebivalcev, medtem ko jih ima Butte na 40 tisoč. Kake 4 milje vzhodno, nahaja se mesteca East Helena, zvezano z glavnim mestom po električni železnici. Tam so ovelike topilnice in v njih zaposlenih je veliko Slovencev in Hrvatov. Nekateri rojaki pečajo se tudi s saloni, različnimi trgovinami in s farmami. Podpornih društev imajo menda osem, med temi tudi dr. "Slovenski Lovce", št. 143 S. N. P. J. Zavedajo se velikim koristim podpornih društev in mislim, da ga tam ni rojaka, ki bi ne bil zavaran pri enem ali več društvih.

Mesteca East Helena je sicer precej prijazno in ljubko, posebno poleti, ali meni videlo se je vse nekako mrtvo in brez življenja. Kje tiči vzrok tega mrtvila, ali v začetnih dimnikih topilnic, ali v ječmenju iz kterega producirajo Kesslerjeve čudodelne kapljice, ali v nikdar sitih bankah, ali v prekratkih čekih, ali v puritanskih spokornosti Easthelencanov — s tem so si že mnogi odlični znanstveniki glave belili, pa brez uspeha. Jaz sem mnenja, da so tudi tega krivi bacili, kakoršnega si že bode pokolenja, saj bacili danes "regirajo" celo našo zemeljsko oblo, od tam na jugu, kjer se sprehajajo avstralski dingoti in kanguriji pa ruvari Papuaneci v Adamovih kostumih, z bumerangom čez ramo, pa tje na skrajni sever, kjer Eskimi mažejo zemeljsko os, da ne začne evliliti, z mastjo kitov in pitanih morskih psov. Pravijo, da nikdo drugi ni zmešal možgane dolgonosem koburškemu Nandetu, da je začel vojno kar na 4 strani, kot črno-rumeni bacili! Kdo na pr. povzročea zračne in druge poljubce, kdo povzročea, da se tolikokrat izgovori in zapiše (pa kolikokrat po nevrdenem) tisočletja stara fraza "I love you" in kdo je kriv, da se razpošlje toliko košar, ako ne bacili! Z bacili otrovana Amorjeva pušča povzročea ljubav, ter hude prekucije in revolucije v sveži srčni rani in ko ti bacili "poerkajo", sledi pa "divorce!"

Nemara že težko čakate, kdaj bom kaj povedal o easthelskih slovenskih cvetkah. Ej, veste prijateljčki, nehvaležno je to delo! Kaj pomaga, če strokar zapišem, da so lepe, kot zvezde poletne no

či, da so njih ustne kot cveteči sladki grah, ali zrele črešnje cepljenje, da jih je toliko in toliko v mestecu — ko pa nikdar ni zraven tiste, ki bi bila najpotrebnejša! Gotovo je, da vedno najdem vse tiste, ki sedeče na vzvišenih solnčnih sedežih prezirljivo gledajo na nas uboge grešnike, — a kje so druge, to vedo bogovi! Zato sem trdno sklenil (samo če se kaj ne premislim) nič več pisati o cvetkah. Saj mi je itak malo hudo, ampak korajža velja; bog mi pa grehe odpsti, če jih kaj imam!

Počakajte, še nekaj imam povedati iz East Helene, da se otme večnega pozabljenja. Skoro v vsakem mestu ali mestecu imajo stranske hodnike (sidewalk), a gotovo nikjer ne takih, kot v E. Heleni. Tu so večinoma leseni, sestavljeni iz daljših ali krajših desk in deščic. To sicer ni nič izvanrednega, ampak nekaj posebnega je to, da vsaka deščica je samo na enem koncu pribita, ter se vselej vzdigne, kadarkoli stopi nanjo človeška ali pasja noga. Človeku se zdi, kakor, da je na valovih, psičku pa menda tudi. To vzdiganje in padanje deščic pa povzročea, posebno takole ob večerih, ko je vse tiho, čudovite melodije, pred katerimi se grodo lahko skrit minnesotske žabe. Čuti je, kot bi kdo igral na velikanski instrument, znan pod imenom "Hyclophone". Kjer take deščice manjka, nastane rad mučen "intermezzo, kterega pa po navadi izpolni glasen "Gee" ali "My goodness", pri ženskah, pri moških pa krepka molitvica, posvečena rogatemu glavarju teme in škripanja z zobmi. Nekaj večer sem vez zamaknjen opazoval (izza varnega plota) dve nežni bitiji, ki ste v "overalls" kostumih skakali po tem gigantskem "Hyclophonu" in popolnoma se mi je zdelo, da čujem tisto znano melodijo: "Where is my wandering boy to night" Enkrat sem že hotel zakričati "here!", potem sem se pa premislil, zavil okoli vogla v Suhadolnikov saloon, tam pa zažvižgal in s pomenljivo gesto komandiral tisto večnolepo narodno:

"Oj kelnarca hiter
Prines' ga še 'n liter,
Le pijmo ga zdej
Ko smo ledig pa frej!"

A. J. Terbovec.

Rockland Mine, Colo.

V državi Colorado je nastala splošna stavka rudarjev, ki spravlja jo na svitlo črni diamant. Stavka je pričela dne 23. septembra in delo počiva v vseh rudnikih. Rudarji organizirani v U. M. W. of A. so že parkrat imeli svoje konference v Trinidadu, Colo., na katere so povabili tudi zastopnike premogarskih baronov, da se dožene lestvico za mezdo in druge pogodbe glede dela v rudnikih. Seveda se niso zastopniki premogarskih baronov udeležili teh konferenc in so tako izvali stavko. Rudarji so leta in leta prenašali izkoriščanje, skušali so mirnim potom doseči svoje zahteve. Premogarski baroni so bili gluhi za vse prošnje rudarjev. Ko je bila mera zvrhana, so bili rudarji primorani ustaviti delo, ker bi jih drugače premogarski baroni ukovali še v hujše suženjske sponde. Rudarji so v tej stavki solidarni. Ko je bila stavka proglašena, ni šel noben rudarjev v rudnik.

Lepo je videti, kako mirno zapuščajo mijski rudarji kompanijske hiše in se naseljujejo v taboru za rudarje. Mnogo let so rudarji garali za premogarske barone in jim množili premoženje. Komaj so rudarji zastavkali in zahtevali, da se človeško ravna z njimi, so premogovniški baroni takoj zapovedali svojim oboroženim najemnikom, da postavijo rudarje na cesto.

Rudarjev stavka okoli 11 tisoč Slovenski delavci postanite unijski delavci. Nihče med nami naj ne nosi sramotnega imena "skeb". Vsak pošten in zaveden delavec se sramuje tega imena. S pomočjo organizacije se lahko otresemo kapitalističnih pijavk, nezdruženi se jim pa ne moremo ustaviati.

Ravnajmo se po geslu: V slogi je moč! Le tem potom je mogoče ustvariti boljše delavske razmere in streti moč kapitalizma.

Noben slovenski delavec naj ne hodi sem iskat dela, dokler traja stavka. Ko bo štrajk končan, bom povročal v časopisju.

M. J. Bayuk.

Nokomis, Ill.

Sloga v naselbinah je prvi pogoj za napredek. O naši slovenski naselbini lahko z veseljem konstatiramo, da vlada med Slovenci najboljši sporazum. Naselbina je še mlada in šteje krog trideset Slovencev izmed katerih se je naselilo 22—24 Slovencev še le pred nekaj meseci. Komaj je bilo zadostno število Slovencev, že smo se združili in ustanovili novo podporno društvo "Edinost Nokomiških Slovencev" in ga pridružili "Slovenski narodni podporni jednoti."

Brata Frank Zimerman in John Dovec sta storila mnogo koristnega dela za novo društvo. Udeležila sta se prve seje in Frank Zimerman je v lepem govoru pojasnil, zakaj se organiziramo v podpornih društvih. Obema iskrena zahvala za njiju požrtvovalnost in trud.

V društveni odbor so bili izvoljeni Frank Zimerman, predsednikom, John Plahter tajnikom, 55 Bx. in Math Skrinar blagajnikom, 607 Bx. Vsi bivajo v Nokomis, Ill.

John Plahter.

Chicago, Ill.

V svoje mdopisu hočem opisati, kako se bolniku godi v bolnici.

Ko pride bolnik v bolnico, ga zdravnik natančno preišče in izpraša o njegovi bolezni, delu, ki ga je opravljal, o starosti itd. Potem ga vpraša, koliko hoče plačati na teden: \$7, \$9 ali \$15. Ubogi delavci si seveda izberemo sobo za sedem dolarjev na teden, v kateri je deset postelj za bolnike. Drugi oddelek ima po tri postelje, prvi pa eno. Dobil sem sobo 327 št. 5. Ko je novodošli bolnik preiskvan, mu odvzamejo obleko in brat mu prinese dolgo srajco. V postelji zmeri brat vročino, preišče dihanje in srce. Rezultat preiskave zapiše brat na listek in ga obesi pri glavi. Takra preiskava se vrši vsaki dan. Najprvo dobi bolnik zdravila, da mu čistijo želodec. Zatem ne dobi tri dni družega kot mleko. Zdravniki izprašajo in pregledajo bolnika vsaki dan dvakrat. Največji pregled se vrši ob enajstih dopoldne, ko se nosi obed na mizo. Omeniti moram, da sem s postrežbo, hrano in snago popolnoma zadovoljen, kakor tudi z zdravniki, ki si prizadevajo, da ozdravijo bolnika. V bolnici sem že dva tedna, vendar me ni prišel obiskat še nobeden naših bratov. Zato prosim vse tukajšnje brate, da naj me obiščejo tisti, ki jim prepušča čas, da to lahko store. Bolnišnica se nahaja na Belden in Racine ave. blizu Lincoln parku. Poseben pozdrav vsem bratom našega društva št. 8 in sploh celi naši podporni organizaciji.

Frank Špan.

Louisville, Colo.

V severnem Coloradu traja štrajk rudarjev, ki so organizirani v U. M. W. of A. že preko tri tedne. Za nami so zastavkali tudi rudarji v južnem Coloradu. To dokazuje, da so delavci sprevideali, da lahko le s pomočjo organizacije izvojujejo boljše življenjske razmere.

Kapitalisti so nas dolgo imeli za norce. Ali napačil je dan plačila zanje in kot en mož so odložili vsi rudarji svoje orodje. Črni diamant, ki je prinašal premogarskih baronov ogromne dobičke, je ostal pod zemljo in ne bo prišel na svitlo, dokler ne priznajo upravičenih zahtev rudarjev. Premogarski baroni so najeli skebe, da bi inas prisilili vrniti se pod starimi pogoji na delo. Veselje kapitalistov je trajalo malo časa. Skebje so jim pokazali figo. Pohrali so svoje reči v "bulpenu" (bikovem hlevu), kjer so jih imeli dobro zastravene in se pridružili štrajkujočim rudarjem. Ta nastop stavkokezav je med premogovniškimi baroni povzročil silno jezo, med organiziranimi rudarji pa obilo smeha. Seveda so se varuhi zakona, ki so vedno poslušni premogovniškim mogotcem poslužili vsakovrstnih sredstev, da bi ubrali nskok stavkokezav v unijski tabori. Vsak stavkokezav je moral povedati šerifu, da noče delati za premogovniške kralje.

Oholi izkoriščevalci zdaj brijejo nozee iz sebe. Vsaki dan piska parna piščal, kakor da bi se delo v rudnikih. Parna piščal tuli, vriska, črni diamant pa ostane v zmljli, magari če tulijo parne piščali vsega sveta noč in dan.

Kako se ravna s skebi, pa govorimo naslednja dejstva, ker marsikdo misli, da se skebje ob času stavke valjajo v denarju. Neki skeb, ki je prišel iz "bulpena", je imel sedem delovnih dni ali šihov. Dobil je čistega na roko 95c. Drugi skeb je pravil, da so nakladali prekob v vozike, ki so držali po dve toni premoga. Zapisali so le 21, 22 do 23 sto funtov premoga. Dva moža sta naložila 20 vozicov, zaslužila sta pa \$3.50. Iz teh dejstev se lahko vsakdo prepriča, kaj je boljše: skebati ali pa se boriti z organiziranimi rudarji za človeške pravice. Skeb ni le izdajalec delavcev, temveč delodajalec ga pošteno izkoriščajo ob času stavke.

A. Smodej.

Dunlo, Pa.

Društvo "Vrtini Raj", št. 174 je sklenilo na redni mesečni seji, da vsak član, ki ne pride 3 mesece na sejo, to je 4krat v letu, plača 25c v društveno blagajno. Toliko v naznanje in blagohotno vpoštevanje.

Nadalje se je sklenilo, da dá naše društvo v pomoč štrajkarjem v Michiganu iz društvene blagajne \$5.00. — Brat Fr. Naglič se je javil prostovoljno, da gre pobirat prostovoljne prispevke v podporo štrajkujočim rudarjem. Darovali so: Hribar Anton 50c, Sheri Josip 50c, Božič Frank 50c, Sterle Alojzij 50c, Ušeničnik Tomaž 50c, Naglič Frank 25c, Gerel Alojzij 25c, Dolez Josip 25c, Zamán Ludvik 25c, Krajnc Josip 25c, Podvoec Peter 25c, Borodec Frank 25c, Zakrajšek Josip 25c, Samec Avg. 25c, Gregovač Matija 25c, Ušeničnik John 25c, Kašča Andrej 25c, Dolez Ivan 10c, Bavdek Josip 10c, Obreza Andrej 10c, Peterer John 10c, Naglič Josip 10c, Naglič Gregor 10c, Milavec Andrej 5c. Skupaj \$6.15. Društvo "Vrtini Raj" št. 174 \$5.00
Prostovoljni darovi 6.15

Skupaj \$11.15
Želeti bi bilo, da se vsa društva zavzamejo in pomagajo našim strpinom v Michiganu, da tem lažje razbijemo verige kapitalizma.

L. Z., tajnik.

Iz glavnega urada.

IZ URADA GLAV. POROTNEGA ODBORA.

Glede pritožbe društva "Slavček", št. 145 v Cliff Mine, Pa., proti bratu Ignaciju Muršecu, člana društva "Prostost", št. 106 v Imperial, Pa., se je glavni porotni odbor soglasno izrekel, da se pritožbo enostavno zavrne, ker izvira cela zadeva zgolj iz osebnosti in je brez pomena.

Glede pritožbe br. Franka Paula, člana društva "Bratstvo", št. 4 v Neff, O., je glavni porotni odbor soglasno potrdil sklep seje v pravnega odseka. Omenjeni član je pritožil radi neizplačane bolniške podpore. Bolniška podpora ni bila nakazana, ker je bila bolniška nakaznica poslana prepozno v glavni urad.

Ant. Hrast, preds.
M. Železnikar, I. por.
John Šarc, II. por.

Naznanila in vabila.

La Salle, Ill.

Opozarjam članice društva "Jurčič Zora", št. 103, da naj se udeležujejo sej bolj polnoštevilno in naj pridejo gotovo vse na sejo dne 12. oktobra in bolj redno plačujejo asesment. Asesment je treba poslati z dnem 25 v vsakem mesecu na glavni urad. Zato je potrebno, da vsaka članica plača ob pravem času, ker drugače je v nevarnosti, da bo suspendirana v smislu pravil.

Fany Novlan.

Chicago, Ill.

Vsem bratom in sestram društva "Slovenski Dom", št. 86, se naznanja, da se zberemo dne 5. oktobra točno ob eni uri popoldne pri br. M. Potokarju, So. Centre Ave. 1625. Od tam odkorakamo skupno v dvorano, v kateri bo obhajalo društvo "Slavija", št. 1 svojo desetletnico.

Bratje in sestre, poskusite enkrat priti vsi, da pokažemo, koliko nam je ležeče na razvoju bratskih društev in S. N. P. J.

Opozarjam vse brate in sestre, da v mesecu oktobru plača vsaki

brez izjeme \$1.00 v društveno blagajno; za to pa dobite 20 listkov po 5 c, ki imajo vrednost pri bari na domači veselici dne 25. oktobra. Udeležite se vsi prihodnje seje, ker imamo važne točke na dnevnem redu!

Še enkrat vam kličem, 5. oktobra vsi na noge! Živela sloga, živela narod, živela S. N. P. J!

Tajnik.

Milwaukee, Wis.

Društvo "Sloga", št. 16. pozivlje vse člane in članice, da se udeležijo seje 5. oktobra. Rešiti je treba več zelo važnih točk. Zato je v interesu društva, da se seje vsi udeležijo. Posebno se obvešča bolniške obiskovalce, da poročajo na seji, če je le mogoče ustmeno, o stanju bolnikov.

Fr. Perko, tajnik.

Buxton, Iowa.

Naznanjam članom društva "Valvazor", št. 163, da je br. Frank Cerovec pustil tajniški posel, ker je bil primoran vsled delavskih razmer preseliti se. V bodoče naj se bratje v vseh zadevah ki so združene s tajniškim poslom, obračajo na sledeči naslov: John Krašovec, 433 Bx, Buxton, Iowa.

Arona, Pa.

Obveščam člane in članice društva "Složni Slovenci in Slovaci", št. 199, da je društvo sklenilo na zadnji seji, da se naj prihodnje seje dne petega oktobra udeležijo vsi člani našega društva, ker imamo na dnevnem redu zelo važne točke. Poleg imamo tudi revizijo za mesec julij, avgust in september.

Fabijan Cividini, tajnik.

Mc Kees Rocks, Pa.

Društvo "Bratstvo — V slogi je moč!", št. 210, ima svojo prihodnjo sejo dne petega oktobra. Seja se vrši v "Socialistični dvorani" ob desetih dopoldne. Bratje pridite vsi na sejo, ker imamo na dnevnem redu zelo važne točke.

M. Polovič, tajnik.

Chicago, Ill.

Glasom sklepa na zadnji seji, se društvo "Slavija", št. 1. udeležijo na vabilo društva "Gorenjec", št. 104 S. S. P. Z. korporativno vinske trgovce, katero omenjeno društvo priredi dne četrtega oktobra ob osmih zvečer v dvorani Kapeinskega na voglu North in Clybourn Aves. Naše zbirališče je točno ob osmih zvečer pri br. M. Potokarju.

Apeliramo na članstvo našega društva, da se odzove vabilu v najmnogobrojnejšem številu Društvo "Gorenjec" je odgovorilo na naše vabilo k desetletnici, ki se vrši dan kasneje dne petega oktobra, da se udeležijo pohoda in slavnosti s svojo godbo, ki broji 17 mož. To je gotovo požrtvovalno! Zato pa vsi naši člani na vinsko trgovate društva "Gorenjec".

J. Žvanut, zapisnikar.

Manderfield, Mich.

Pri društvu "Michigan", št. 136 so bili izvoljeni naslednji bratje društvenim odbornikom: Vinko Butkovič, Bx 46, predsednikom; Valentin Krall, 19 Bx, tajnikom; Matt. Stimac, 46 Bx, blagajnikom. Seje se vršijo vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Apeliramo še enkrat na vse člane in članice S. N. P. J., da nam priskočijo v dobi štrajka na pomoč. Prizadetih je 7. društev. Sedanjji položaj obeta, da bo stavka trajala dolgo časa in da kapitalisti ne bodo odnehali tako hitro.

V. Krall.

Lincoln, Ill.

Opozarjam člane društva "Zagorski Zvonovi", št. 116, da naj se polnoštevilno udeležijo trimesečne seje dne petega oktobra, točno ob dveh popoldne v dvorani br. Ant. Vlahoviča, 604 Denver Ave. Vsak član, ki se ne bo udeležil seje, zapade kazni, kot je zapisana v zapisniku. Za tehen vzrok se smatra le bolezen ali delo. Drugi vzroki so brez veljave.

Joseph Tičer, tajnik.

Marianna, Pa.

Člane društva "Slovenski Prijatelj", št. 171, ki stanujejo izven Marianne, se prosim, da mesečne prispevke točno pošiljajo br. blagajniku J. Milenichu, 251 Bx, Marianna, Pa. Na ta način pride assesment ob pravem času v prave

roke in se ni treba bati, da bi bil kdo suspendiran.

M. Cebašek, tajnik.

Collinwood, O.

Društvo "Mir", št. 142 priredi svojo veselico dne enajstega oktobra pri Martinu Colariču — v Daniel Stanišičevi dvorani, Calcutta ave. Začetek točno ob šestih zvečer.

Veselica obeta obilo vsakovrstne zabave, ker bo združena z vinsko trgovatvijo, petjem in plesom. Na veselici bodo udarjali tamburaški Slov. soc. kluba.

Člane in članice se opozarja ljudno, da naj se veselice zanesljivo udeležijo. Uljudno vabimo vsa tukajšnja društva in slovensko občinstvo, da se veselice udeležijo.

Za telesna krepčila bo dobro preskrbljeno.

ODBOR.

Slovensko zavetišče.

IZ TAJNIŠKEGA URADA S. Z.

Prispevki in darila za mesec junij:

Društvo S. Širota (Bled 17. S. N. P. J.) Lorain, O.	\$50.00
Nabrano na razvitju zastave društva Slavija, I. S. N. P. J., Chicago, Ill., nabiralatelj I. Blish	10.00
Dr. Slov. Narod 153 Struthers, O.	3.90
J. Gabrovšek, Newark, O.	1.00
J. Franceelj, Gilbert, Minn. dar	1.50
Združ. društva Bear Creek in Washoe, Mont.	9.60
Fr. Sakser, New York, N. Y. prispevek kot član	10.00
Glas Naroda, New York, N. Y. nabrani in že izkazani darovi	130.75
Mat. Pogorelec, Chicago Ill. je daroval v spomin umrlega prijatelja Fr. Trampuša v Virginiji, Minn.	20.00
Slavček SNPJ št. 145 Cliff Mine, Pa.	1.00
Posamezni pristopi	7.65
Meseca maja izkazani dohodki	\$184.83

Skupni dohodki do 30. junija 1913 \$2087.23
Ta svota je naložena na State Bank of Ely.
Fr. Krže, I. r. Geo L. Brozič, I. r. tajnik. blagajnik.

RAČUN SLOVENSKEGA ZAVETIŠČA

od 28 novembra 1912 do 30. junija 1913.

Prejemki:

Za prodane knjižice (pristop	\$ 78.00
„ za znamke (asesment) „	74.15
„ darovane zneske	1953.88
„ obresti od maloženega denarja	22.25
Skupno	\$2128.28

Izdatki:

Za 5000 pravil in knjižice \$	52.00
„ pismeni papir in kurtve	4.75
„ premije od varščin direktorija	23.25
„ pristojbino korporaciji v državi	10.00
„ pristojb. korporacije countyju	1.10
„ 200.000 znamk za člane	50.00
„ plačo dvoran začasnega odbora	3.00
„ dvorano za časa prve konvencije	2.00
„ poslovne knjige in pisemske deske	11.60
„ dvorano sej skupnih odborov	1.00
„ skico znamk	0.50
„ poštnine od 28. nov. 1912 do 30. junija 1913	6.00
„ gotovino dne 30. junija 1913	1963.08
Skupno kot zgoraj	\$2128.28

Razdelek gotovine:

Na hranilni knjižici First State Bank of Ely	\$1959.58
Ročna blag. tajnika dne 30. junija 1913	3.50

Skupna gotov. kot prej \$1963.08
Pregledali in našli polnem soglasju s tajniškimi, blagajniškimi knjigami kakor tudi z vložno knjižico, dne 17. avgusta 1913.

Za nadzorni odbor:

Joe Benko I. r. predsednik nadzornega odbora.
John Žvanut, I. r. nadzornik.
Frank Mladič, I. r. nadzornik.

Upravni odbor S. Z.

Frank Sakser, predsednik.
Paul Schneller, podpredsednik.
Frank Krže, tajnik.
Geo Brozich, blagajnik.

Tajniško poročilo.

Znamenit dogodek. Slovensko Zavetišče stopa pred Slovensko javnost s prvim poročilom.

Ko smo dne 28. novembra lanskega leta se prvič sestali, je bilo nabranega za S. Z. \$1038.98. Prvega pol leta pa smo napredovali z blagajno za \$924. Kaj pomenja to? Nekteri trdijo, da Slovensko Zavetišče ne napreduje. Mi pa trdimo, da pomenja napredek blagajne za skoro sto odstotkov v pol letu tako lep napredek, da ne moremo pričakovati za začetek lepšega. Kar napreduje, raste in raste gotovo narodna ustanova Slovensko Zavetišče.

Misel je našla ponekod takoj lep odmev. Za vzgled naj postavimo izkazila za mesec junij društvo Slovenska Sirota v Lorain, O., katero je prispevalo \$50. — in naročilo še posebej za \$25. — znak. Če bi bilo vsako slovensko društvo storilo svojo dolžnost tako, kot jo je rečeno, pa bi izkazali že prvega pol leta nad štirideset tisoč dolarjev premoženja. To bi bila zadostna vsota, da se nakupi velik kos sveta in da se začneja že lahko z gradbami. Naravno — misel Slovenskega Zavetišča mora pred vsem prodrati v širše kroge. Enkrat je že živahno cvetela, to je bilo v času, ko je časopisje poslalo na stotine nabiralnih pol med narod. Slednji je kaj nabral in poslal z dopisom. Tako smo teden za tednom čitali o Slovenskem Zavetišču.

Naravno, kar je dobro za enkrat, ni dobro za vedno. Če bi kdo poskušal pošiljati nabiralne polne mesec za mesecem med svet, bi prihajalo vedno manj darov, dokler bi vse popolnoma ne zaspalo. Treba je bilo torej sistematičnega dela na drugem polju, treba je bilo ustanoviti in inkorporirati organizacije. Treba je bilo povedati, kaj nameravamo in kako dosežemo naše cilje. In to začetno pot je začrtala prva konvencija Slovenskega Zavetišča dne 28. novembra lanskega leta. Nekaj premišljenih rojakov je takoj razumelo lepo misel, pristopilo je nekaj društev in več posameznikov.

A mnogo, mnogo jih še pogrešamo. Ne tisti, kateri zdihuje nad rezevima, ampak tisti, kateri mu pomagajo, je resničen njegov dobrotnik. Ne tisti, ki zdihuje v javnosti, da je premalo zanimanja za Slovensko Zavetišče, ampak tisti, ki nič ne zdihuje, ampak pošlje svoj dar ali pristop k Zavetišču, je resničen prijatelj in delavec za S. Z.

Da je Zavetišče potrebno, o tem je odveč vsaka beseda. Dokler bomo morali imeti podporne organizacije — in to bode še dolgo — bomo potrebovali tudi Zavetišče. In dokler bodo ljudje na svetu, bomo potrebovali bolnišnice. In to veliko delo bode prevzelo Slovensko Zavetišče.

Naše podporne organizacije se starajo. V nekaj letih bodo začeli hoditi na vrsto prvi slučajji starosti — old age — ko bode treba za delo mezožne ljudi podpirati iz posmrtnine. Posmrtnina gre v nekaj letih — kaj pa potem? Zopet tiste za nas poniževalne prošnje v javnosti: milodari za siromaka. Ali naj organizacija desetletja zvestega člana po izplačanju posmrtnine pusti na milost in nemilost javnosti? Ali naj ga da v javne sirotišnice ali v slučajju boleznij v javni bolnišnici? Gotovo — pravijo tisti, kateri niso še nikdar skušali ne prvega ne drugega. Nikdar — pravijo tisti, kateri so skušali ali poskušajo zdaj.

Koliko naših ljudij gre v pre zgodnji grob, ker so prepuščeni na milost in nemilost kakih krajevnih zdravnikov, katerim ni za to, da spravijo bolnika na noge, ampak da ga kolikor mogoče dolgo vlečejo in da kolikor mogoče več zaslužijo. Nekaj slučajev iz praktičnega življenja je navedel nedavno dr. Grahek v Glasu Narodu. Veliko bi jih lahko navedli drugi naši zdravniki, kateri pa molče iz neznanega vzroka. Pa kaj hočemo. V vsakem poklicu najdemo ljudi, kateri pravijo: zame je tako dobro, po moji smrti pa če raste še trava ali ne.

Kakor smo navedli med društvi za vzgled Slovensko Siroto v Lorain, O., tako naj navedemo med posamezniki neumornega delavca in agitatorja Slovenskega

Zavetišča — našega, gotovo vsem rojakom osebno znanega Matijo Pogorela. Spomnil se je Zavetišča o priliki svojega dvajsetletnega bivanja v Ameriki s petdesetimi dolarji. Spomnil se ga je o priliki smrti njegovega prijatelja Trampusha zopet z dvajsetimi dolarji. Spomnil se ga je pri nešteti manjših prilikah z manjšimi darovi in zato — čast, komur čast.

Slovensko Zavetišče ima najnaravnnejšo in najplemenitejšo podlago: kri in jezik. Po vzgledu usmiljenega Samaritana bode podpiralo in tešilo gorja tistim naše krvi in jezika, kateri bodo potrebni. In potreba je jednaka pri vseh ljudeh, kajne. Zato pa tudi upamo, da bode izginila tista mlámost, ktera sije napram Slovenskemu Zavetišču, da bode izginilo tisto nasprotstvo, katero nam dela neustoj in neslogo in da bode vsaj v jednom uprašanju jedini: v uprašanju za oskrbo bolnih in nesrečnih.

Ostanite zvesti vsi tisti, kateri ste podpirali S. Z. do zdaj. Pridite vsi tisti, kateri sicer niste nasprotniki, ampak dvomite, ali bode ali ne bode. Pustite svoje dvome in bodite prepričani, da Slovensko Zavetišče bode. Pridite vsi tisti, kateri nasprotujete iz tega ali drugega vzroka, pustite svoje presodke in pokažite, da se še zavedate svoje krvi in svojega jezika, da čutite še dolžnost napram narodu, iz katerega ste. Bodite velikodušni, pokažite, da je vaše obzorje širše in mogočnejše, da so vaše vezi vaš kruh ne pa vaše suženstvo.

To poročilo se pošlje v blagohoten ponatis vsem Slovenskim listom v Ameriki. Upamo, da bode rodilo dober sad, in želimo, da bi zanimanje za Slovensko Zavetišče zaplamtelo s podvojeno silo. Želimo, da bi bilo Slovensko Zavetišče res iz vsega naroda in za ves narod, in pozdravljamo iskreno vse rojake.

Za Glavni odbor Slovenskega Zavetišča:

Frank Krže,
2616 S. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Vesti iz domovine.**LJUBLJANA IN KRANJSKO.**

— **Telečka kri in vodiška Johanca.** Vodiški župnik ima neko Johance, navihano žensko, s katero slepi slovensko kmečko ljudstvo. Johanca se véasih zamakne in krvavi iz različnih delov telesa. Raz sodni ljudje so vedeli, da je čudežni nastop Johance navadna sleparija, ljudstvo, ki je vzgajeno v vražah, je pa v žonglerstvu Johance videlo same božje čudeže. "Slov. Nar." z dne 12. septembra prinaša o teh čudežih fakta, ki do kazujejo jasno, da je Johanca navihana sleparka:

"Neko jutro okolo šestih je prišla pred hotel pri "Slonu" mlada, slabotna, kmetsko oblečena, z ruto pokrita ženska. Najela je izvoška, voznika podjetnika Planinška, ki ima svoj hlev v Cerkvenj. Izvoščeku je naročila, naj jo pelje v mestno klavnico, kjer ima strica, katerega hoče obiskati. Izvošček je mi poznal in jo je peljal v klavnico. Tam je dobila steklenico, ki drži približno pol litra, telečeje krvi, od teleta, ki so ga slučajno preje zaklali kot se prične klanje živine. Napolnjeno steklenico je vzela s seboj in rekla izvoščeku in dotičnemu mesarju, da rabi kri za klobase, ker obhajajo ta dan pri nji doma "ofacet". Izvošček jo je pripeljal nazaj pred "Slona", kjer je izstopila in odšla po Dumajski cesti. Ko je ženska odšla, je povedal izvošček, da se mu zdi čudno, da je ta ženska preje rekla, da gre v klavnico obiskat strica, v resnici pa je kupila tam kri in rekla, da jo rabi za klobase. Izvošček Ažman, ki je bil zraven, mu je povedal, da je vozil Johance, svetnico iz Vodice. On jo pozna, ker je bil že 4krat v Vodicih, kamor je peljal radovedne ljudi k svetnici. — S tem je pojasnjeno, zakaj v sobi svetnice in posebno njena čudežna postelja tako smrdi. Vzrok je, da rabi staro kri in zato večkrat vlada tam tak smrad, da nikogar ne puste v njeno sobo. Takrat je zamaknjena." Pristojne oblasti pa še vedno molče. Skrajni čas je, da odpošljejo to svetnico tje, kamor spada."

— **Nesreča z dinamitno patrono** v okolici Orteneka se je 15letno

deklet igralo z dinamitno patrono, ki jo je dobila v misnici. Vzela je iglo ter z njo brskala po patroni. Naenkrat se pa patrona vžge pri čemur je eksplozija deklici odtrgala 4 prste na roki ter jo tudi po obrazu tako poškodovano, da je eno oko izteklo. Težko poškodovano deklet so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Velik ogenj.** Pri posestniku Jožefu Zurecu v Logu, občina Mokronog je nastal ogenj v kozolecu. Ogenj se je zelo hitro razširil in upelnil Zurec hišo, hlev, pod, svinjak in še en kozolec. Zgorelo je tudi pet prešičev in ena kobila. Jožefu Obini je zgorel pod, hlev, kozolec in svinjak. Tudi hiša je pričela goreti, a so jo še pravočasno rešili. Janezu Kovačiču je zgorela hiša, hlev, pod, kozolec in dva prašiča. Antonu Kovačiču je uničil ogenj kozolec. V hlevu posestnika Janeza Gorupa se je utrgala telica in drvela naravnost v ogenj, kjer je poginila. Vsem je pogorelo mnogo žita, mrve, poljedelski stroji, več vozov, obleke in skoraj vsa hišna oprava. Sadno drevje je silna vročina tako ožgala, da se bo posušilo. Skupna škoda znaša nad 60.000 K., zavarovalnine vseh pogorelecev le 7390 K. Na pogorišče je prihitelo pet požarnih bramb, ki so delale naporno, da se ni razširil ogenj še bolj. Kako je nastal ogenj, še ni znano, sumijo, da je nekdo mlačše zažgal.

— **V vodnjaku je utonil.** Iz Postojne poročajo, da je poslala pred nekaj dnevi Marija Turkova iz Erzolja svoje tri vnukne po vodo k občinskemu vodnjaku. Petletni Liberat je padel pri zajemanju vode v vodnjak in utonil, ker ni bilo pravočasne pomoči.

TRST.

— **Ilirizem, novoilirizem, jugoslovanstvo in Slovenci.** O tem zanimivem predmetu je predaval v "Ljudskem odru" socialist dr. A. Dermota. Kljub vročini je bilo tudi to predavanje dokaj lepo obiskano in so sledili poslušalci izvanjnjem predavatelja pazno in z zanimanjem. Predavatelj je najprej opisal zgodovino ilirskega gibanja, katerega početki segajo meklo v Napoleonovo dobo. In kakor se ni dognano, kakšni vzroki ali obziri so vodili Napoleona, da je imenoval združene jugoslovanske avstroogrske pokrajine ilirsko kraljestvo, tako tudi ne vemo nič gotovega, čemu so nadeli ilirsko ime onemu gibanju, ki je hotelo združiti vse Jugoslovane — izvzemši Bolgarov — s skupnim jezikom. Dočim je bil ilirizem Gajuv sredstvo, je bil književniku Vrazu končni cilj. Tej ideji je žrtvoval Slovenec Vraz vse, jezik, življenje in svojo pesniško žilico. Ilirsko gibanje je povzročilo jugoslovansko idejo, ki je blagodejno vplivala na slovenski prepoved. Proti ilirskemu gibanju se je postavil naš največji pesnik dr. France Prešeren, ki je bil proti temu, da bi Slovenci žrtvovali svoj jezik hrvaščini. Sedanji nevolirici se nič ne razlikujejo od nekdanjih ilircev. In kakor poslednji, tako nam tudi nevolirici ne znajo pokazati prave poti, po kateri bi se prišlo do takega združenja, kakršnega je propagiral Vraz. Pravijo, da se moramo Slovenci narodno obraniti le tedaj, ako sprejmemo hrvaščino za svoj jezik. Tem bi lahko odgovorili z besedami češkega politika in voditelja Palackega, ki je dejal, da je najprej Čeh in potem Slovan. Pri vsem tem pa ne pozabi, da je človek. Ako se ne more obraniti kot Čeh, mu je potem vseeno, kakšen jezik naj sprejme.

— **Želeti je, da bi se taka predavanja natisnila v majhni knjižici, ki naj bi se po nizki ceni razpečala med narodom. Med nekaterimi slovenskimi socialisti se vlada mnenje, da bi najhitreje do segli svoj cilj, ako bi se Slovenci pohrvatili ali posrbili. To ni socialistična zahteva, ker je raznarodovanje v protislovju s socialističnimi načeli. Po socialističnih načelih ima vsak narod pravico do svojega obstanka, kjer se je naselil in živi. Zato so pa socialisti po vsem svetu le za federativno avtonomno zvezo narodov, nikakor pa ne za centralizacijo, v kateri bi ena ali druga narodnost gospodovala nad drugimi.**

— **Krvav pretep po Konstantinovi in Einspielerjevi slavnosti.** Iz Leš poročajo: Slovensko katoliško društvo v Prevaljih na Poljanah je privedilo veliko slavnost Konstantinovega in Einspielerjevega jubileja. Navdušenje po govoru gospoda Einspielerja in po pivu, vinu, žganju in jedilih, ki jih je gostoljubni gostilničar g. Hrast bržkone v čast Konstantinu in Einspielerju znatno podražil, je bilo jako veliko. Ko je prišla mati po svojega sina, ki se s svojim očmom najbrže ne razume dobro, je ta katoliški mladenič dejal: "Naj le pride očem semkaj, če hoče, da skočim vanj". In res. Sveto navdušenje se je prevrglo kmalu v krepko pridruženje in nastal je tepež, pri katerem je dobil I. Marin tako težke rane, da so ga morali prepeljati prihodnji dan v celovško bolnico. Marin najbrže ne bo okreval. Od alkohola in kleri-

— **Vlom v blagajno mestne plinarne.** Ponoči okoli 11. ure je na-

krat zbudil prvega slugo mestne plinarne v Trstu Bidolija zvonec, ki je zvezan s plinarno. Bidoli je vstal, poklical ženo in napolnila sta se oborožena s samokresi v blagajniško sobo. Došedši pred sobo, sta zagledala v kotu osebo, ki se je skrivala. Žena je odprla luč. Bidoli pa je stopil proti neznanecu s samokresom. Nočni obiskovalec se je takoj udal. Bidoli ga je zaklenil v blagajniško sobo in poklical policijo. Ko je vstopil nadzornik tržaške policije Titz, je takoj spoznal tuje in ga smehljaje odgovoril: Dragi Micheluzzi, ali se vam je zopet ponesrečilo. Poznal ga je namreč, ker je Micheluzzi prišel iz štiriletnega zaporu tudi zaradi poizkušene vlom v neko blagajno. Prišel je pred par dnevi iz ječe. Preiskovalna komisija je našla blagajno že popolnoma navratno in Micheluzzi bi bil lahko odnesel ves denar, kar ga je bilo v blagajni. Bilo je 36.000 K. Našli so tudi posebno orožje za vlom Wertheimskih blagajn, in sicer ravno tako, kakršnega so napravili pred dvema letoma kaznenci v Koprju. Vlomilec je prišel v urad že ob 2. popoldne in se je skrivil v dimnik. Preiskava je dognala, da je imel Micheluzzi vsaj enega pomagata, ki dobro pozna razmere v uradu mestne plinarne. Kot nje govega sokrivca so aretirali inkasanta mestne plinarne Ivana Calligarisa.

GORIŠKO.

— **Iz Soče pod konjedercem** je potegnil neko 17letno deklet iz Peve mehih Ciril Čej. Dekle je bilo mrtno in vsi poizkusi, oživetiti jo, so bili brezuspešni.

— **Ubil se je na Livadi mizar** Erjavec, mož v starejših letih; padel je s hodnika.

— **Požar v Šturijah** pri Ajdovščini. V Šturijah je zgorel hlev g. Rajerja. Živino so rešili. Precejna škoda je krita z zavarovalnico. Bila je velika nevarnost, da se zbog vetra požar razširi, pa se je k sreči omejil na eno zgradbo.

KOROŠKO.

— **Požar v tovarni.** Ob 5. zjutraj je naenkrat izbruhnil požar v tovarni za železino E. Veher v Mlinem pri Beljaku. Ogenj je nastal vsled preveč zakurjene peči v sušilnici. Klub takojšnji pomoči gasilnih društev, je tovarna skoro popolnoma zgorela. Škoda je zelo velika in krita z zavarovalnico.

— **Nesreča na vojaški vaji.** V Velikovecu je bil nastanjen povodov vaj poskušne baterije poljskega havbičnega polka št. 2. topničar Martin Pribitzer na visokem škodnju. Pribitzer je padel med spanjem s škodnja in si je pretresel možgane. Poškodba je smrtno nevarna, ponesrečenca so odpeljali v celovško bolnišnico.

— **Najdena utopljenka.** Ob Dravskem bregu pri Beljaku je videl delavec gospoško oblečeno žensko, ki je skočila preko nasipa v vodo. Istega dne je izginila žena železniškega oficijanta Karolina Beranek. Seveda so takoj sumili, da je samomorilka Beranekova. Iskali so jo dolgo časa, toda zaman. Zdaj so našli utopljenko pri Grabstanju. Truplo je bilo že tako segnito, da ga ni bilo več spoznati. Konstatirali so identiteto Barenekove po koscih obleke in po uhanih.

— **Krvav pretep po Konstantinovi in Einspielerjevi slavnosti.** Iz Leš poročajo: Slovensko katoliško društvo v Prevaljih na Poljanah je privedilo veliko slavnost Konstantinovega in Einspielerjevega jubileja. Navdušenje po govoru gospoda Einspielerja in po pivu, vinu, žganju in jedilih, ki jih je gostoljubni gostilničar g. Hrast bržkone v čast Konstantinu in Einspielerju znatno podražil, je bilo jako veliko. Ko je prišla mati po svojega sina, ki se s svojim očmom najbrže ne razume dobro, je ta katoliški mladenič dejal: "Naj le pride očem semkaj, če hoče, da skočim vanj". In res. Sveto navdušenje se je prevrglo kmalu v krepko pridruženje in nastal je tepež, pri katerem je dobil I. Marin tako težke rane, da so ga morali prepeljati prihodnji dan v celovško bolnico. Marin najbrže ne bo okreval. Od alkohola in kleri-

kalizma pijani pretepači pa se bodo hladili v zaporu.

— **Žena je ustrelila moža.** V Celovcu na Velikoški cesti je ustrelila žena kurjača Zieha svojega moža. Ustrelila je nanj s samokresom od zadaj in ga je zadela v glavo. Smrtno ranjenega moža so prepeljali v bolnišnico, žena pa je pobegnila in jo doslej še niso našli. Sumijo, da je izvršila samomor. Doma so ostali 4 nepreskrbljeni otroci. Nesrečo je povzročila žena sama. Ko ji je namreč mož, ki je bil pet let mlajši od nje, in zelo zvest in dober oče, očital, da se premalo briga za otroke, preveč pa se za nekoga, za katerega bi se ne smela, je postala žena sirova. To je ujezilo tudi moža in vnel se je prepir, med katerim je žena izvršila v svoji togoti zločin. Osirrotele otroke podpirajo dobri sosedeje.

— **K nesreči na Vrtači.** Vojaška in civilna rešilna ekspedicija sta našli v pečinah po trupalnih iskanju celovško turistko Wykoulak, kjer je bila že dve noči in tri dni. Rešitev je prišla res v zadnjem trenutku. Ponesrečenka pripoveduje o svoji nesreči sledeče: V nedeljo sem dospela na vrh Vrtače. Tam se mi je izmuznil iz rok nahrbtnik, v katerem sem imela med drugim tudi toplo obleko in je zdrsnil po vzhodnih stelah. Plezala sem za njim in zašla pri tem med skalovje, in sicer v take pečine, da nisem mogla ne naprej ne nazaj. Sama v lahki obleki sem vztrajala na pečini dve noči in tri dni. Preko mene je divjala strašna nevihta in snežni mež. Bila sem že popolnoma onemogla in če bi bila prišla rešitev le eno uro pozneje, bi bilo nepozno.

Tedenske beležke.

— **Religiozni blaznež.** Policaj O. Neill, je zagledal J. Shanona, da teče v obleki, s katero ga je obdarila narava, po Bowery v New Yorku. Na njegovem obrazu se je razprostiral srečen smehljaj. Policaj jo je takoj nbral za njim, ker so minoli časi, ko so v Ameriki hodili ljudje v Adamovi obleki. Po gonji preko dveh štirihletov se je policajju posrečilo prijeliti Shanona. Na policijski postaji je izjavil, da je bil namenjen v Central park, da se tam "očisti" svojih grehov.

— **Iz Pontiac, Ill.** poročajo, da mora glavni zdravnik dr. J. A. Marshall odstopiti, ali se pa zagovarjati pred preskovalnim odborom radi brutalnega ravnanja z dečki v državni pobiljševalnici. Kapitan M. H. Luke je že podal svojo resignacijo. Za vzrok je navedel "bolezni".

— **Umazano perilo.** Iz Albanyja poročajo, da je pričela obravnava proti guvernerju Sulzerju.

Gre se za to, da se dožene, ako je bil denar za njegov volilni sklad darovan z gotovim nameinom in če so se napravile kakšne pogodbene opazke.

Jakob H. Schiff, bankir, je dal \$2500. Schiff je izjavil, da je dal denar, da ga vporabi Sulzer po svoji volji in v smislu zakona. Ravnotako se je izjavil H. Morgenthau, ki je za pridjal, da ne bi bil dal tisočaka, ako bi Sulzer ne bil kandidat.

Abram I. Elkus je dne 4. oktobra 1912 čestital Sulzerju, da je bil nominiran. Priložil je ček za \$500.

— **Iz Trinidada, Colo.** poročajo, da je bil ustreljen maršal Robert Lee v Segundo Coal Campu, ki je patroliral s puško v roki po ulicah, odkar je pričela stavka. Ustrelili so ga trije Grki.

Frank Hayes, podpredsednik unijskih premogarjev, izjavlja odločno, da umor ni v nobeni zvezi s štrajkom.

Umor se je izvršil, ko je Lee videl, da pet mož odstranjuje železno ograjo pri pešpoti na mostu, ki vodi preko reke Purgitor in je lastnina Colorado Fuel & Iron družbe. Lee je šel proti njim, da jih aretira. Nakrat je nekdo dvignil lovsko puško in ga zadel v vrat. Svinčena zrna so prebila glavno žilo in povzročila takojšnja smrt. Grke sedaj zasledujejo s krvnimi psi. Samoposebi se razume, da bodo premogarski baroni zdaj skušali obesiti umor

štrajkujočim delavcem. Lažnjiva obtožba ne bo držala!

— **"Lew" Shank,** župan v Indianapolisu, katerega uradna doba potече s prvim januarjem, je izjavil, da ne sprejme kandidature, če bi jo mu tudi ponudili na srebrnem krožniku, z ozirom na to, da je spolnil svojo dano besedo v volilni borbi in zaprl hiše greha.

Župan pravi: "Križarske vojne proti grehu in zapiranje hiš prostitucije ne ozdravijo družabnih grehov, marveč jih še pomnože."

— **V mrežah zakona** je obvisela gdč. Mabel Sturtevantova v Chicagi, advokatica, pisateljica in spremljevalka milijonark, ker je zlorabljala pošto.

Gdč. Sturtevantova je oslepila več študentk tekom počitnic, ki so zanjo prodajale knjige in razglednice: Ko so študentke razprodale knjige in razglednice, jim ni hotela izplačati zasluzka. Pobirala je tudi denar od bogatink pod pretvezo, da bo z njim skrbel za rečne študentke na univerzi, katerega je pa baje obdržala zase.

Tako se strmoglavlja stebri današnje družbe v prepad, ki si polivajo svojo obleko s parfumom in si tiše nos, kadar gredo mimo njih delavci, ker diše po znojno.

— **Iz Denverja, Col.** poročajo, da najeti pretepači v službi premogarskih baronov tako nastopajo, kakor armada v sovražni deželi.

Trije od glave do nog oboroženi najemniki so ustavili kakor tolovaji na cesti tri častniške poročevalce. Častnikarji so bili namenjeni v Hastings in Ludov. Najemniki so jim pomolili nabite puške pod nos. Obnašali so se kot cestni roparji.

Kapitalistični najemniki po navodilu svojih gospodarjev postavljajo družine štrajkujočih rudarjev iz kompanijskih bajt pod kap.

Družbe so najele do sedaj baje 300 stavkokazev, večinoma same barabe, ki niso še nikdar delale v kakšnem rudniku in katere so nanovale v velikih ameriških mestih, v katerih imajo vsakovrstni hudo delci in delomrznji ljudje svoja skrivališča.

Premogarski baroni nadlegujejo guvernerja Amonsa, da naj odpošlje v stavkovni okraj milico. Kapitalisti so motivirali svojo prošnjo s trditvijo, da imajo unijski rudarji zajete neumijske rudarje, ki bi radi delali. Guverner je za enkrat prošnjo odklonil in izjavil, da je treba doprinesiti boljše dokaze, kakor prazne trditve, ki so lahko popolnoma izmišljene.

V Wakenburyju je zastavkalo 1250 rudarjev. Dve neodvisni družbi sta po poročilih v dnevnikih podpisali že pogodbo z unijskimi rudarji.

— **Zločin denegeriranja.** Z razbito lobanjo in sedmimi zevajočimi ranami so našli mrtvo truplo sedemletnega dečka Izraela Isaka Goldmana na igrišču v bližini "White Marsh Valley kluba" v Philadelphiji, Pa. Policija sodi, da je deček postal žrtev denegeriranja. Deček je bil zadavljen z drobno vrvice in je visel na drevesu z glavo nizdol.

— **Pri porotni obravnavi** pred sodnikom Scanlonom v Chicagi so porotniki priznali ponesrečenemu delavcu E. Fertigu \$32,500 odkodnine. Fertig je delal na strehi novega poslopja. Nakrat je močan vetrovni sunek utrgal vodilno električno žico, ki je udarila delavca. Fertigu sta odgoreli leva noga in desna roka in padel je s strehe na tla, da je zadobil tudi notranje poškodbe. Odkodnino bo moral plačati vodovodni urad mesta Chicago. Fertig je oženjen in je oče dveh otrok.

— **Delavčeva usoda.** V smodišnici v Gibbstownu, N. Y., je v delavnici, v kateri mešajo zmes za smodnik, nastala razstrelba. Eksplozija je bila tako silna, da je štiri delavce raztrgala na kosce.

— **V Mattonu, Ill.** so obsodili duhovna rev. U. T. S. Rice od enega do deset let ječe radi sleparskih finančnih transakcij. Sedel bo v kaznici v Chestru. Njegov sin Walter je tožen radi enakega dejanja.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

izdaja tedensko

GLASILNICA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.
Chicago, Ill.

Volja za vse leto \$1.00

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

OFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Miljonarji zahtevajo vojaško varstvo.

V zadnji izdaji smo poročali, da so milijonarji, stebri današnje kapitalistične človeške družbe, absolutni vladarji kredita v Wall Streetu, New York, prosili zvezne senatorje in vojno ministrstvo, da naj pomnoži vojaško posadko na Gouvernor's Islandu. Vojaška posadka je baje šibka, borzianci spekulirajo in drugi razni ljudski oduhuje se pa bojijo, da bi se jim čez noč zgodilo kaj zlega. V strahu pred neznanim hudim, prosijo kramarji z dolarji za vojaško pomoč.

Za to prošnjo se gotovo skriva kakšna nesramna provokacija, ker v nji priznajo odprto, da se boje ljudstva in tujega upada. Tuj upad mogoče služi le za ščit, za katerim se skrivajo, da jim ni bilo treba povedati, da se boje le ljudske jeze.

Borzianci, spekulanti v Wall Streetu se mogoče zavedajo svojih lopovščin, ki jih izvršujejo nad ljudstvom. Znano jim je, da žanje vihar, kdor seje veter. Prav nič bi se ne čudili, ako bi vsled neznozne draginje in naraščajočega draženja najbolj potrebnega ljudskega živeča, ljudska jeza prikipega do vrha in se razlila nad njimi. Popolnoma vseeno je, ako mi želimo, da bi oderuše zadela ljudska jeza, ali če temu nasprotujemo. Razne revolucije in revolte potrjujejo, da se ljudska jeza počasi nabira, raste, dokler ne doseže svoje skrajne meje, da v svo silo zadene tiste, ki so jo povzročili. To vedo tudi gospodje milijonarji v Wall Streetu. Ali sistem, v katerem živijo jim ne dovoli, da bi z oplemenjenjem ljudstva prenehali le en dan. K nakopičenim milijonom dajejo nove tisočake in milijone, pa magari če ljudstvo nima kaj jesti in umira lakote na ulici.

Vsi grehi preko meje povzročajo smrt, ako jih morajo ljudje priti nakrat. To potrjujejo alkoholi, ljudje, ki rabijo morfij, opij, kokain in arzenik, da si z vživanjem teh strupov pomagajo preko vsakdanjih življenjskih skrbi. Mogoče nameravajo gospodje v Wall Streetu zopet izvršiti kak velik greh. Mogoče je vse!

Gospodje borzianci in spekulanti so proti bančni reformi, ki so jo v zbornici sprejeli z nenavadno večino. Denarni mogotci so razumeli, da je z njih močjo pri kraju da ne bodo imeli več kongresa pod palec, ker ljudstvo čimdalje glasneje zahteva odgovora od svojih zastopnikov. Denar, ki so ga dali finančniki pri zadnjih volitvah za izvolitev svojih udanih poslancev, je vržen v vodo: prinesel jim ni najmanjšega dobička. "Epidemija poštenosti se je razširila v kongresu", pravi neki buržoazni časnikar. Finančniki in milijarderji v Wall Streetu so prepričani samim sebi in pomagati si bodo morali sami. Vsi pojavi pa dokazujejo, da so oderuhi res pri volji pomagati si s pomočjo cigank in kmajških mešetrskih umetnosti. Ali ljudstvo se nič kaj ne ogreva za take umetnosti, katerih se poslužujejo cigani, kmajški mešetarji in oderuhi pri svojih kupčijah. Bati se je, da bi ljudstvu zavrela kri in sodilo oderuhe. Oderuhi pa niso pogumni in srečni ljudje, ki bi se ljudstvu postavili po robu v osodopolnem trenutku. Zato pa oderuhi računajo tako-le: Ako ima država vojaštvo in bojne ladje, da varuje interese kapitalistov v

inozemstvu, mora z istimi vojniki in barkami varovati koristi kapitalistov tudi doma. Ako se varuje veleroparje v tujini, je popolnoma logično, da se jih varuje tudi doma. Popolnoma opravičen je sun, da "cvet" ameriškega naroda (oderuhi, finančniki in borzianci) namerava pod zaščito bajonetov in topov uprizoriti paniko in tako dokazati vladi, da se brez njegovih nasvetov ne sme delati tako važnih reform, kot je bančna preosnova.

Ravnatoko logično pa je, ako se sumi, da potrpežljivost ljudstva visi na tanjši niti, ki se lahko vsak trenutek utrga. To je vzrok, da zahteva gospoda v Wall Streetu, da se v neposredni bližini roparskega gnezda pomnoži vojaštvo. Mogoče bo vlada v Washingtonu spoznala, kaj nameravajo oderuhi, finančniki in borzianci. Saj so isti ljudje zahtevali, da ameriška vlada ostro nastopi proti Mehiki ali pa Huerto prizna predsednikom. Miljonarjem je pa oboje dobrodošlo. Vojska v Mehiko bi povzročila, da bi finančno reformo porinili na dolgo klop, priznanje Huerte predsednikom, bi pa osiguralo naložen kapital v Mehiki. Špekulacija se je izjalovila, zato pa sedaj žugajo.

Isti strah kot v New Yorku je prošnil tudi kosti finančnikov v Chicagu. Ko je pred kratkem došla vest iz vojnega ministrstva na nasvet generalov, da se naj odpravi vojaška posadka v fortu Sheridan pri Chicagu, so se najmočnejše organizacije veltregovcev, finančnikov in borziancev združile za odpor. Ko je potoval skozi Chicago vojni minister Garrison ga je nadlegovala deputacija teh organizacij in od iste dobe so tudi molknili glasovi, da se odpravi vojaška posadka v fortu Sheridan.

Ljudje, ki se bojijo ljudstva in ki so prosili, da ostane vojaška posadka v fortu Sheridan, so iste vrste ljudje, ki so darovali zemljišče vladi pod pogojem, da se ustanovi vojaška postaja v Sheridanu.

Da so kapitalisti darovali svet za vojaško postajo, je posledica strahu, ki so ga imeli pred ljudstvom po velikem železniškem štrajku. Tedanji predsednik Grover Cleveland je odposlal v Chicago zvezne čete, ki so se izkazale kot dober varuh kapitalističnih interesov. Kapitalisti so v tem ogromnem štrajku spoznali, da je zvezna armada za obrambo njih interesov nepreocenljive vrednosti, zato so se združili, kupili svet in ga ponudili vladi pod pogojem, da se na njem ustanovi vojaška postaja. Računili so: Vojaške rabimo za obrambo naših koristi, zato je najboljši, da jih imamo pri rokah, da že na prvi klic pridejo na pomoč. Ako bi bil moral kongres kupiti svet v Sheridanu, tedaj bi nikdar ne imeli vojaške posadke v bližini Chicaga, ker kongres se ni strinjal z Grover Clevelandom, da je poslal zvezno vojaštvo kapitalistom na pomoč.

Denarni mogotci v Chicagu in New Yorku niso zbrali pravega časa za svoje grožnje. Ako hočejo preprečiti bančno reformo in nadaljne zakone proti trumost, s katerimi se bo pričel pečati kongres v svojem rednem zasedanju, s krizo ali paniko, potem so v pravem, ako se boje ljudske jeze. Vsaka-ko vedo denarni mogotci dobro, kakšen duh vlada v ljudstvu, zato računajo na državno pomoč. Pri vsem tem jim še gre, da de-skreditirajo vlado. Ako vprizori-mo paniko, bo kriva tega sedanja vlada. Če pa vlada pošlje zvezno vojaštvo na pomoč, se bo pa ljudska jeza obrnila proti vladi. Na vsak način postane vlada nepopularna, tako računijo denarni mogotci.

Izza dobe kralja Jurija, odkar so potopili čaj v bostonski luki zavoljo davka, pa do danes so denarni mogotci natvezali ameriške-mu ljudstvu vedno večje breme. To breme bo postalo nekega dne tako težko, da ga ljudstvo ne bo moglo več nositi. Ako se bodo denarni knezi tako igrali z ognjem še v bodoče kakor sedaj, potem se prav lahko zgodi, da jih nekega dne požre ognjenik.

Kdor se z ognjem igra, se opeče!

Katoliški škof za škofijo Trenton je zagrozil, da bo tožen list "The Menace" radi hudo-delskega obrekovanja, ker je pri-občil članek o nemoralnosti nun-skega samostana v Cambdenu.

Vederemo!

Ob času vsakega štrajka doži-vimo, da kapitalisti najamejo kot privatne stražnike za varstvo njih imetka hudo-delce, ki so preživeli po več let za jetniškim zidovjem. Med njimi so morilec, vbijalec, požigalec, navadno obupani značaji, katerim je toliko vbiti človeka kot muho. Njih slike krasijo al-burne za hudo-delce na policijskih postajah v večjih mestih. Zmerili so jih po Bertillonovem sistemu, vsako znamenje na njih telesu je natančno označeno v policijskih zapisnikih in odtise njih prstov hrani policija kot dragoceno reli-kvijo.

Ti hudo-delci so ob času sploš-nega štrajka v Coloradu nastopili kot varuhi imetka, reda in mira. Zvesti svojemu hudo-delskemu na-gonu so spustili vlak, založen s skebi, z dinamitom v zrak, in ta zločin so podtaknili štrajkujočim delavcem, da so v interesu kapita-listov lahko nastopili brutalno proti njim. Dokazalo se je, da so vlak spustili v zrak najete bara-be. Dvakrat so krvni psi sledili sled dinamitarjev v kolibo, v ka-teri sta dve barabi v interesu kapita-listov čevali red in mir. In kaj se je zgodilo? Nič! Niti obtožili ju niso, marveč so jim dali priliko, da sta izginila, ne da bi pustila kakšen sled za seboj. Iste vrste ljudi srečamo ob času stav-ke v južni Karolini in zapadni Virginiji, danes jih pa najdemo v michiganskem bakrenem okrožju.

Novačenje za te vrste ljudi se vrši v detektivskih posredovalni-cah. Kdor nima kariere hudo-delca za seboj, kdor ni pohajal po bez-nicah in ne pripada med izmeček človeštva, sploh ni sposoben za tako delo. Kapitalisti zahtevajo značaje, ki se ne strašijo vporabi-ti nobenega še tako podlega sred-stva napram štrajkujočim delav-cem. Kapitalisti nočejo ljudi z dobrim in mehkim srecem, ker ve-do, da bi se take ne pripravilo, da bi morili mirne delavce. Za kapita-liste imajo vrednost ljudje s ti-grovim srecem in krvočelnostjo črnege panterja. To so ljudje po njih volji, na katere se lahko za-nesejo, da bodo morili na ukaz ali brez ukaza, da so pripravljeni iz-vršiti vsako hudo-delstvo za denar.

V interesu teh najetih hudo-del-cev je, da vprizarjajo nemire, iz-zivajo rabuke in pretepe in podta-kajo dinamit pod tovarne in pos-lopja industrielnih podjetij. Ako bi bilo v stavkovnem okraju vse mirno, potem bi bili tudi najeti hudo-delci nepotrebni. Zarota di-namitarjev v Michiganu, o kateri se je poročalo javnosti, ni bila nič drugega kakor delo teh naje-tih hudo-delcev, nanovačenih po detektivskih posredovalnicah. Njih šef je izdelal načrt, najeti hudo-delci so ga pa izvršili, da bi rudarje ogrdili v javnosti kot di-namitarje.

Po vsem civiliziranem svetu ima država izključno pravico, da oboroži ljudi, da brani imetek in ljudi pred napadi. V nošeni de-želni na svetu ni dovoljeno, da bi smel bogatin oborožiti navadne ljudi, ali pa razbojnik, tolovaj, morilec in tatove, da bi stražili njega in njegov imetek, ki bi na njegovo povleje streljali in mori-li, poleg pa še vživali varstvo za-kona. To je dovoljeno le v Ame-riki. Tu imajo bogatini postavno pravico, da smejo vzdrževati svo-je privatne in oborožene čete, ka-tere bi smatrali v vsaki drugi ci-vilizirani državi za roparje in to-lovaje, ki sodijo po zakonu v ječo. Le v Ameriki je po izreku nekega znamenitega sodnika življenje državljano ogroženo od najetih profesionalnih vbijalcev.

Robert A. Pinkerton, ki je bil spijon v državljanski vojni, je v letu 1866 ustanovil privatno po-liejco, da služi kapitalistom kot privatna četa proti delavcem. Od iste dobe pa do danes je bilo usta-novljenih mnogo detektivskih pos-redovalnic, ki imajo za kapitali-ste na razpolago oborožene spijo-ne. Imamo tudi posredovalnice za tatove, požigalec, vbijalec, dina-mitarde in krivoprišeznike, ljudi, ki se pečajo z dobavo dokazov, morilec, sploh za hudo-delce vseh vrst. Obstoja tudi dobro razširje-na in regularna trgovina, ki omo-gočuje bogatinom, da si najamejo hudo-delce, da zanje izvršujejo hu-dodelstva, ne da bi se jim bilo treba bati, da bodo kaznovani.

Znameniti W. J. Burns, lastnik take detektivske zveze, je konsta-tiral hudo-delski značaj svojih u-

službencev. Izjavil se je o svojih detektivih, da so kot razred naj-večja banda roparskih tatov, ki še niso prišli pravici v roke. Ta sodba se še nekam ugodno glasi o tej vrsti detektivov, kar doka-zuje senatna preiskava v letu 18-92 o pinkertoneih. Dognalo se je, da so med detektivki kaznovani morilec, vlomilec in požigalec. Ne-ki pinkertonec, ki je imel še iskri-co človeškega dostojanstva v sebi, je pod prisego izjavil o svojih to-varših: "Oni so izmeček sveta. Niti eden izmed desetimi bi se ne vstrašil izvršiti umora. Niti ene-ga ni med njimi, katerega bi se ne moglo najeti, da izvrši umor."

Kasnejše preiskave v letu 1900 in 1912 so končale z istim rezul-tatom: oboroženi pomožni biriči in detektivki, katere detektivske posredovalnice dostavljajo kapita-listom v dobi štrajka, so oborože-ne roparske in morilske tolpe.

Umor deklice in dveh hrvaških rudarjev v michiganskem bakre-nem okrožju potrdi znova, da dan-es ni prav nič drugače.

Pol stoletja so dovolili delavci, da jih kapitalisti strahujejo s po-močjo organiziranih in najetih hu-dodelcev, katere za njih zločin-sko početje plačujejo mastno.

Čas je, da se delavci vzdramijo in napravijo z zakonitimi sredstvi konec nastopu oboroženih in or-ganiziranih hudo-delcev ob času štrajka. Gospodstvo najetih hu-dodelcev v dobi štrajka mora pre-nehati. To mora postati cilj delavstva, ako hoče delavstvo zmagovati v gospodarskih bojih!

Udskodninski zakon za delavce v Minnesoti.

V državi Minnesoti je stopil s prvim oktobrom t. l. v veljavo ud-skodninski zakon za delavce. No-vi zakon se tiče vseh delavcev, iz-vzeti so le delavci na farmah, hiš-ni posli, takozvani časovni delavci, meddržavni uslužbeni in na-vadni težkari.

Ako sodimo o tem zakonu po članku, ki ga je prinesel "The Ely Miner" z dne 19. septembra 1913, je ta udskodninski zakon pe-sek delavstvu v oči. Seveda ni te-ga izrekel "The Ely Miner". Nje-mu se dozdeva zakon celo revolu-cionaren; v resnici se pa novi za-kon niti primerjati ne da z nazad-njaskim zakonom glede zavaro-vanja proti nezgodam in Avstriji.

Novi zakon v Minnesoti varuje velekapitaliste in male delodajal-ce. Velekapitalistom prihrani stroš-ke za advokate, obenem pa dolo-ča jasno, koliko naj plačajo ud-skodnine ponesrečenemu delavcu. Ta udskodnina temelji na 50 od-stotkih zaslužka in znaša največ tedensko 10 dolarjev, najmanj pa šest. Poleg teh omejitev so še dr-u-ge. N. pr. Ako je delavec popol-noma hrom, se mu plačuje udskod-nino skozi 300 tednov. Maksimum je tri tisoč dolarjev. Tekom 300 tednov, pravijo borzuazni zakono-dajalci, mora popolnoma hrom de-lavec umreti. Ako pa ne umrje, bomo skrbeli mi, da se preseli na drugi svet. Odvzamemo mu pod-poro, pa bo vsled stradanja kma-lu tam, kjer ni muk in nadlog.

Paragraf o trajnih poškodbah določa, da se plača za palec na roki skozi 60 tednov polovice me-zde, za kazalec 35 tednov polovi-co mezde, za tretji prst (sredinec) 15 tednov polovice mezde, za pa-lec na nogi 30 tednov polovice mezde, za druge prste na nogi (vsakega) 10 tednov polovice me-zde, za roko do zapesti 150 tednov polovice mezde, za celo roko 200 tednov polovice mezde, za nogo do členka 125 tednov polovice me-zde, za celo nogo 175 tednov po-lovice mezde in za roko 100 ted-nov polovice mezde. Kdor je tako poškodovan, da ni za nobeno rabo v življenju, dobi podporo za 400 tednov. Maksimum \$4.000.

Ako je delavec vsled ponesre-čbe umrl, potem dobe vdova in njegovi otroci, (ako je samec sta-riši) podporo skoz 300 tednov. Ma-ksimum \$3.000. Ko je poteklo tri-sto tednov, gre vdova lahko be-račit ali pa lahko umrje gladi.

Nadalje določa zakon, da mora delodajalec za prvih devetdeset dni poskrbeti zdravniško pomoč, zdravila, berglje itd., vendar pa troški ne smejo presegati \$100. Le v izvanrednih slučajih smejo doseči troški vsoto \$200.

Drug odstavek zopet pripove-duje o mesečnih penzijah za vd-ove, sirote, stariše, starega očeta in mater (deda in babico), brate

Najeti hudo-delci.

in sestre, ki so bili odvisni od za-služka ponesrečenega delavca. Vendar je pa tako nejasno pove-dano, da se neve, koliko časa so opravičeni do penzije. Ako vzamemo točko, ki pravi, da se izpla-ča kot maksimum le \$3.000 svoj-cem ponesrečenemu delavcu, za mero-dajno, potem poteče penzija, ko je bila omenjena vsota izplača-na.

Zakon ima še drugo veliko hi-bo, ker določa, da ima plačati dolo-čene vsote delodajalec. Mali de-lodajalec nima nič in ponesrečeni delavce mu tudi nima kaj vzeti. Velekapitalisti se pa lahko pro-glase bankrotnim, ako bi naen-krat ponesrečilo večje število (100 do 200) delavcev. Prava so-cialna zakonodaja ustanovlja bla-gajne za odškodnino, v katero plačujejo le delodajalec določene prispevke. Taka blagajna garan-tira ponesrečenemu delavcu, kar mu gre po zakonu, mejtem ko ni-ma ponesrečeni delavec nobene garancije, da mu bo delodajalec plačal v zakonu določeno odškod-nino.

Velika krivica je tudi, da za-kon določa, da se ponesrečenemu delavcu izplačuje le polovico nje-govega zaslužka kot podpora. V vseh evropskih državah zahtev-ajo delavci, da se izplačuje 100 odstotkov (cela mezda) kot ren-ta poškodovanim delavcem. Po-polnoma jasno je, da ima pohab-ljen delavec več stroškov, kakor delavec, ki je popolnoma zdrav. Popolnoma hrom delavec ima sko-zi vse življenje troške za zdravila, kopel, poleg potrebuje pa še po-sebnega postrežnika. Delavčeva mezda je danes tako pičlo odmer-jena, da zdrav delavec komaj iz-haja z njo. Zato bi bilo popolno-ma pravično, da bi hrom delavec dobival do svoje smrti vsaj sto in dvajset odstotkov od svoje mezde, da lahko izhaja vsaj za silo.

Z udskodninskim zakonom v dr-žavi Minnesoti je le led prebit za socialno zakonodajo. Delavstvo ne sme in se ne more zadovoljiti s takimi drobtinami, marveč ne sme odnehati od svojih zahtev, dokler se ne ustanovi državna blagajna za zavarovanje proti nezgodam in se ne prizna 100 odstotkov od mezde kot rento za popolnoma hromega ali pa vsled ponesrečbe za delo nezmožnega delavca. Rav-no tako naj se uredi udskodnina trajno in percentualno za vsak poškodovan ud, ki omejuje zaslu-žek poškodovanega delavca.

Upravno pravosodstvo.

Dr. Stefan Šagadin.

Zanima nas v glavnem le ena vrsta zadev, ki so po svojem bi-stvu izključene iz upravnega pravosodstva. To so zadeve, v katerih postopa urada "po prostem prevdarku", zadeve "des freien Ermessens", "pouvoir discretio-naire". Kaj je kriterij teh zadev, kaj jih razlikuje od nasprotnih, upravnopravnih zadev? To vprašanje — quæstio diabolica ga imenuje prof. Zorn, obupajoč nad možnostjo povoljne rešitve — je najvažnejše na celnem problemu upravnega pravosodstva in naj-težavnejše.

Uprava si je morala svojo sa-mostojnost in neodvisnost od so-dišč v dolgem boju izvojevati. Tudi je v zmislu principa delitve oblasti, na katerem temelji raz-delitev funkcij moderne države, da je uprava do neke meje neod-visna. Njen delokrog ni samo izvrševanje zakonov, — to more-bitv v najmanjši meri, — ampak javna uprava obsega vse, kar smatra moderna država za svojo nalogo, za svoje državne smotre. Zato se delovanje uprave ne mo-re vsestransko zakonito predpi-sati in omejiti. To ni samo nemo-goč, ampak bi bilo tudi nesmo-treno in bi vzelo upravi vso po-trebno gibčnost. Uprava mora biti upravičena in zavezana, da v zadevah, ki zahtevajo njenega ukrepa, ne da bi že vsaj v detaj-lih bili za to kakik zakoniti pred-pisi, ukrene to, kar se ji vidi za skupnost najboljše, najbolj smo-treno. Uprava v takih slučajih, kakor pravimo, postopa "po pro-stem prevdarku". Prosti prevdar-ek je torej izvršujoči oblasti pre-puščen, kadar ima ukrepati, kar zahteva javni interes, ne da bi bila vezana na določen zakon. Zadeve prostega prevdarka v mo-dernih državah so imenovanja

državnih organov, ugotovitev splošnega interesa pri razlastitvi, dodelitev raznih koncesij, štipen-dij, pomiloščenj itd.

Zakonito pojem prostega prev-darka in krog takih zadev ni in ne more biti določen. Sinteza med upravnim pravosodstvom kot kontrolo uprave po neodvisni sodni oblasti in samostojnosti u-pravne oblasti pa se je našla v principu, da so zadeve prostega prevdarka izključene iz upravno-sodne presoje. Naloga je to-rej teorije, pred vsem pa dobre prakse upravnih sodišč, da dolo-čijo pojmu prostega prevdarka gotove meje. Kake težkoče se v tem pogledu porajajo, bo pokazalo obrt izgledeov iz prakse.

Obtrna koncesija se more pó-deliti samo neomadeževanemu prosilecu.

Občna more samo omadeževa-ne osebe izgnati iz svojih mej.

V prvem slučaju se je naše u-pravno sodišče v mnogih razsod-bah izreklo za nepristojno, ker je ugotovitev neomadeževanosti stvar prostega prevdarka uprave, v drugem pa je izreklo svojo pristojnost, češ, da presoja, ali je dan pogoj za izgon, omadeževanost, ni stvar prostega prevdarka.

Upravno sodišče na pr. smatra, da spada v pravno presojo, ali je kak zavarovanju zoper nezgode podvržen obrat po večji ali manjši nevarnosti vrstiti v višji ali nižji zavarovalni razred, pravi pa, da je stvar prostega prevdar-ka, katera nevarnostna stopnja odgovarja v določenem slučaju dejanskim razmeram. V naše svr-he naj ti iz obmejne sfere obeh vrst zadev vzeti primeri zadustu-jejo.

Princip, da ne morejo biti za-deve prostega prevdarka stvar presoje upravnih sodišč, je pravi-len. Reklo bi se uvesti dvojno u-pravo, iz upravnih sodišč napravi-ti upravno distanco, ako bi se tudi zadeve prostega prevdarka podrejele upravnemu pravoso-dstvu. Posledica bi bila popolna odvisnost uprave, rakova pot v razvoju v odnošaje, ki so v prejš-nji dobi siloma izzvali osamosvo-jitev uprave od sodišč.

In vendar vemo iz življenja, da so pogosto ravno zadeve, v katerih je postopala oblast po prostem prevdarku, tiste, ki neprijetno vzbujajo našo pozornost, ker po-stopanje oblasti sicer ne krši no-benega zakona, pač pa neprijetno dirne naš čut za pravičnost in ob-jektivnost; ker n. p. delovanje policije radi raznovrstnosti in ob-sežnosti agend ne more biti na-tanko po zakonih določeno, spa-dajo skoro vse policijske odredbe v kategorijo prostega prevdarka. Policija lahko iz zdravstvenih, varnostnih, nravnostnih itd. ozir-ov zapre kako nlico, šolo, gostil-no za splošni promet. Žali pa naš pravni čut, ako vemo, da so v iz-vestnem slučaju (dunajski magi-strat zoper češke šole!) zdravstve-ni ali varnostni oziri na odredbo le preteveza, v rtsnici pa so se me-rodajni strankarski, nacionalni ali kaki drugi oziri. Naš pravni čut nam pravi, da v te svrhe nima oblast prostega prevdarka.

Toda kako temu odpomoči? Za-dovoljive formule de lege feren-da za rešitev tega problema še teorija ni našla. Pač pa je prak-sa francoskega Conseil d'Etat ubrala srečno ali vsaj dobro pot do zdaj najbolj smotrnega izhó-da in je vredna, da jo natančneje poznamo. (Konec prih.)

— **Vsegašiti kapitalisti** v Seatt-le, Wash., so izumili nova sred-stva za gonjo proti socialistom. Zadnjo soboto so udrli v dvorano, v kateri so zborovali socialisti, 4 pomožni biriči in izjavili sle-deče: "Vsakdo, ki je podpisal re-solucijo proti sodnijski prepovedi, v kateri se prepoveduje javne shode na ulicah, naj stopi naprej, da ga aretiramo. Tisti, ki žele č-akati do jutri, lahko to store."

Komaj so biriči to izjavili, je takoj stopilo nekaj socialistov na-prej, katerim so sledili drugi v toliki množini, da biriči niso ve-deli, kaj bi počeli z njimi.

Neki mož in žena z dvema ma-lenčkama sta hotela, da se are-tira celo družino. Ali biriči so izjavili, da naj pride družina pri-hodnji dan.

Do sedaj so vrgli v ječo 41 so-cialistov. Ako se misli s takimi sredstvi vstaviti pot socializmu, se mogotei zelo motijo. Iz muk in trpljenja mučenikov klije in pri-haja svoboda!

Upravno sodišče na pr. smatra, da spada v pravno presojo, ali je kak zavarovanju zoper nezgode podvržen obrat po večji ali manjši nevarnosti vrstiti v višji ali nižji zavarovalni razred, pravi pa, da je stvar prostega prevdar-ka, katera nevarnostna stopnja odgovarja v določenem slučaju dejanskim razmeram. V naše svr-he naj ti iz obmejne sfere obeh vrst zadev vzeti primeri zadustu-jejo.

Princip, da ne morejo biti za-deve prostega prevdarka stvar presoje upravnih sodišč, je pravi-len. Reklo bi se uvesti dvojno u-pravo, iz upravnih sodišč napravi-ti upravno distanco, ako bi se tudi zadeve prostega prevdarka podrejele upravnemu pravoso-dstvu. Posledica bi bila popolna odvisnost uprave, rakova pot v razvoju v odnošaje, ki so v prejš-nji dobi siloma izzvali osamosvo-jitev uprave od sodišč.

In vendar vemo iz življenja, da so pogosto ravno zadeve, v katerih je postopala oblast po prostem prevdarku, tiste, ki neprijetno vzbujajo našo pozornost, ker po-stopanje oblasti sicer ne krši no-benega zakona, pač pa neprijetno dirne naš čut za pravičnost in ob-jektivnost; ker n. p. delovanje policije radi raznovrstnosti in ob-sežnosti agend ne more biti na-tanko po zakonih določeno, spa-dajo skoro vse policijske odredbe v kategorijo prostega prevdarka. Policija lahko iz zdravstvenih, varnostnih, nravnostnih itd. ozir-ov zapre kako nlico, šolo, gostil-no za splošni promet. Žali pa naš pravni čut, ako vemo, da so v iz-vestnem slučaju (dunajski magi-strat zoper češke šole!) zdravstve-ni ali varnostni oziri na odredbo le preteveza, v rtsnici pa so se me-rodajni strankarski, nacionalni ali kaki drugi oziri. Naš pravni čut nam pravi, da v te svrhe nima oblast prostega prevdarka.

Toda kako temu odpomoči? Za-dovoljive formule de lege feren-da za rešitev tega problema še teorija ni našla. Pač pa je prak-sa francoskega Conseil d'Etat ubrala srečno ali vsaj dobro pot do zdaj najbolj smotrnega izhó-da in je vredna, da jo natančneje poznamo. (Konec prih.)

Upravno pravosodstvo.

Dr. Stefan Šagadin.

Zanima nas v glavnem le ena vrsta zadev, ki so po svojem bi-stvu izključene iz upravnega pravosodstva. To so zadeve, v katerih postopa urada "po prostem prevdarku", zadeve "des freien Ermessens", "pouvoir discretio-naire". Kaj je kriterij teh zadev, kaj jih razlikuje od nasprotnih, upravnopravnih zadev? To vprašanje — quæstio diabolica ga imenuje prof. Zorn, obupajoč nad možnostjo povoljne rešitve — je najvažnejše na celnem problemu upravnega pravosodstva in naj-težavnejše.

Uprava si je morala svojo sa-mostojnost in neodvisnost od so-dišč v dolgem boju izvojevati. Tudi je v zmislu principa delitve oblasti, na katerem temelji raz-delitev funkcij moderne države, da je uprava do neke meje neod-visna. Njen delokrog ni samo izvrševanje zakonov, — to more-bitv v najmanjši meri, — ampak javna uprava obsega vse, kar smatra moderna država za svojo nalogo, za svoje državne smotre. Zato se delovanje uprave ne mo-re vsestransko zakonito predpi-sati in omejiti. To ni samo nemo-goč, ampak bi bilo tudi nesmo-treno in bi vzelo upravi vso po-trebno gibčnost. Uprava mora biti upravičena in zavezana, da v zadevah, ki zahtevajo njenega ukrepa, ne da bi že vsaj v detaj-lih bili za to kakik zakoniti pred-pisi, ukrene to, kar se ji vidi za skupnost najboljše, najbolj smo-treno. Uprava v takih slučajih, kakor pravimo, postopa "po pro-stem prevdarku". Prosti prevdar-ek je torej izvršujoči oblasti pre-puščen, kadar ima ukrepati, kar zahteva javni interes, ne da bi bila vezana na določen zakon. Zadeve prostega prevdarka v mo-dernih državah so imenovanja

državnih organov, ugotovitev splošnega interesa pri razlastitvi, dodelitev raznih koncesij, štipen-dij, pomiloščenj itd.

Zakonito pojem prostega prev-darka in krog takih zadev ni in ne more biti določen. Sinteza med upravnim pravosodstvom kot kontrolo uprave po neodvisni sodni oblasti in samostojnosti u-pravne oblasti pa se je našla v principu, da so zadeve prostega prevdarka izključene iz upravno-sodne presoje. Naloga je to-rej teorije, pred vsem pa dobre prakse upravnih sodišč, da dolo-čijo pojmu prostega prevdarka gotove meje. Kake težkoče se v tem pogledu porajajo, bo pokazalo obrt izgledeov iz prakse.

Obtrna koncesija se more pó-deliti samo neomadeževanemu prosilecu.

Občna more samo omadeževa-ne osebe izgnati iz svojih mej.

V prvem slučaju se je naše u-pravno sodišče v mnogih razsod-bah izreklo za nepristojno, ker je ugotovitev neomadeževanosti stvar prostega prevdarka uprave, v drugem pa je izreklo svojo pristojnost, češ, da presoja, ali je dan pogoj za izgon, omadeževanost, ni stvar prostega prevdarka.

Upravno sodišče na pr. smatra, da spada v pravno presojo, ali je kak zavarovanju zoper nezgode podvržen obrat po večji ali manjši nevarnosti vrstiti v višji ali nižji zavarovalni razred, pravi pa, da je stvar prostega prevdar-ka, katera nevarnostna stopnja odgovarja v določenem slučaju dejanskim razmeram. V naše svr-he naj ti iz obmejne sfere obeh vrst zadev vzeti primeri zadustu-jejo.

Princip, da ne morejo biti za-deve prostega prevdarka stvar presoje upravnih sodišč, je pravi-len. Reklo bi se uvesti dvojno u-pravo, iz upravnih sodišč napravi-ti upravno distanco, ako bi se tudi zadeve prostega prevdarka podrejele upravnemu pravoso-dstvu. Posledica bi bila popolna odvisnost uprave, rakova pot v razvoju v odnošaje, ki so v prejš-nji dobi siloma izzvali osamosvo-jitev uprave od sodišč.

In vendar vemo iz življenja, da so pogosto ravno zadeve, v katerih je postopala oblast po prostem prevdarku, tiste, ki neprijetno vzbujajo našo pozornost, ker po-stopanje oblasti sicer ne krši no-benega zakona, pač pa neprijetno dirne naš čut za pravičnost in ob-jektivnost; ker n. p. delovanje policije radi raznovrstnosti in ob-sežnosti agend ne more biti na-tanko po zakonih določeno, spa-dajo skoro vse policijske odredbe v kategorijo prostega prevdarka. Policija lahko iz zdravstvenih, varnostnih, nravnostnih itd. ozir-ov zapre kako nlico, šolo, gostil-no za splošni promet. Žali pa naš pravni čut, ako vemo, da so v iz-vestnem slučaju (dunajski magi-strat zoper češke šole!) zdravstve-ni ali varnostni oziri na odredbo le preteveza, v rtsnici pa so se me-rodajni strankarski, nacionalni ali kaki drugi oziri. Naš pravni čut nam pravi, da v te svrhe nima oblast prostega prevdarka.

Toda kako temu odpomoči? Za-dovoljive formule de lege feren-da za rešitev tega problema še teorija ni našla. Pač pa je prak-sa francoskega Conseil d'Etat ubrala srečno ali vsaj dobro pot do zdaj najbolj smotrnega izhó-da in je vredna, da jo natančneje poznamo. (Konec prih.)

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljen 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. listino.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubic, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 4635.
Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, P. O. New Duluth, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1801 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
 Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovec.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Tu se je nekoliko oddahnila, a na to vzdihovlji je nadaljevala: "Ubogi človek, že vem, vem dobro, kaj vas podi od našega kraja! Oh, saj tudi zame isti nima več neke danje vrednosti. Pred najino nesrečo, kadar je še tisti naš ubožec... Bog mu daj večno luč!... Pa kaj se hočeva že zopet jokati! Naj bo po volji božji... Kaj sem že hotela reči?... Ali mislite, če ostanete daleč od našega kraja, če ne bode videl naše vasi, da ga boste mogli pozabiti! — O, gotovo ne! In jaz rečem, da tudi, če bi bilo to mogoče, bi vi sam tega ne marali. Poslušajte mené, Miha! Tam bova skupaj živela, mislila bova nanj, molila zanj, hodila bova klečat in molit tje pred njegov križ, dokler naju Bog pusti še na ten svetu, da se bova pokorila za svoje grehe. In kadar naju Bog pokliče k sebi, bova vsaj imela to tolažbo, da naju pokopljejo zraven nje-ga."

Ko je žena končala, si je Miha obrisal oči in je rekel: "Prav govorite, Marta, pa ste vendar čudna žena! Vedno mi pravite, da se je treba potolaziti in udati se božji volji, me karate, kadar me najdete, da jočem, a potem začne njate sama tako govoriti... Ko- nečno sta se tudi ona dva odločila, da odrineta s svojimi sova-ščani."

Uboga žena je torej, kakor smo že rekli, prišla z malo čulo svo- jega blaga pod pazduho, da bi se poslovala pri grofovi družini. Poklonila se je hišnemu gospodarju, poljubila roko gospodinji, katera se je pogovorila z njo jako pri- jazno, kar je imelo tem večjo vrednost, ker v tedanjih časih so bili razni stanovi človeške družbe mnogo bolj ločeni med seboj ka- kor dandanes, kajti v tisti dobi so občno mnenje, dolgotrajna na- vada in tudi postave rušile vsako čntstvo enakosti med plemenita- ši in priprostimi ljudstvom, ka- kor da bi ne bili prvi in drugi iz iste snovi.

Grofica je bila že izročila na skrivnem župniku dobro pest sre- brnjakov, da bi preskrbel ubogo Martino družino z vsemi potreb- škini. Zanesla se je nanj, da on — ki je dobro poznal občutljivost svojih ovčic sploh, in še zlasti Martino, katera je bila nekako ponosna na svojo pošteno revšči- no — bo znal opraviti to na naj- primernejši način, ne da bi se ona čutila kaj žaljeno.

Nazadnje se je Marta približa- la Bieci in je hotela poljubiti roko tudi njej; toda ona, odtegnivši jo lahkotno, ji jo je položila na ramo ter ji rekla: "Z Bogom, dobra Marta! spomnite se na me, ki ste me tolikrat nosila v naročju, ka- dar sem bila majhna, in molite za me. Z Bogom!" To rekši se je obrnila na drugo stran, in Marta je že hotela oditi. A mahoma se je deklia globoko ginjena zopet

obrnila proti stari ženi, in gledaje jo v obraz s svojimi velikimi mo- drimi očmi, je dejala še: "Jutri, kadar zagledate od daleč gradov stolp, pozdravite ga za me. Koli- kokrat sem jaz, ko se je že stem- nilo, sedel na vrhu zrla doli na je- zero, kjer sem zapazila lučico, premikajočo se naprej, in kasne- je zaslišala tudi ribičevo pesem. Tiste sladke pesmi, ki je lajšala otožnost mojega sreca zadnje dni, katera sem preživela v svoji dragi domačiji, jaz ne bom slišala več! Ne bom slišala več pljuskanja va- lov ob prod pri kraju jezera, ne bom čutila rednega pihljanja ju- tranjih in večernih vetričev in ne slišala divjanja prihajajoče ne- vihte. O, pozdravite za me tisto naše solnce, tiste naše gore, tisto naše drago nebo. In kadar skupaj zbrani na trgu pred cerkvijo za- pojete večerno pesem v čast pre- čiste Device, spomnite se na me, ki sem tudi tolikrat klečel poleg vas z vami molila in pela, ki sem mnogokrat zadržana po kakem opravku v očetovi hiši z vneto po- božnostjo in drhtečo ljubeznijo poslušala sladko pesem, katero mi je veter prinašal na uho sedaj bolj zamolklo sedaj po bolj raz- ločno. Spomnite se na me! Le malo dni mi je še usodil Bog! In kadar vam pride vest, da sem pre- minila, potčite solzico v spomin uboge Biece, katera, rojena in iz- rejena med vami, se je nadejala, da po prestanih težavah tega živ- ljenja položi svojo trudno glavo k počitku v rodni zemlji, milova- ma in objokovana od svojih ro- jakov."

Grof in Ermelinda, začudena in ginjena vsled silnega navdušenja svoje hčere, sta jo gledala nema, ne upajoča se, poseči ji v besedo. A ko je nazadnje izrekla živo, da, gotovo slutnjo svoje bližnje smrti, se nista mogla več vzdrževati, in sta se oba milo razjokala.

Jednako je bila začudena in gi- njena tudi Marta, ko je slišala tako otožno in ljubeznjivo govori- ti o svojih dragih krajih, in vsa v solzah ter vzdihuje je skušala prijeti deklino roko. Nazadnje jo je prijela, in dasi se je deklia branila, jo je vlekla k sebi in pol- ljubila.

Nekaj trenutkov so bili tihi vsi. Le Biece ni jokala. Radi premoč- nega občutka niso mogle njene solze privreti na dan. A ko se je nekoliko poleglo tisto navdušenje, ki jo je vso prešinjalo, je čutila, kako da sili jok tudi njo; stisnila je še jedenkrat roko stari Marti, in ji dejala zopet: "Z Bogom! spomnite se me v svojih molit- vah!" in ko je stara žena odhaja- la, je stekla materi v naročje, in sklonivši glavo na njene prsi, jih je orosila z vročimi solzami.

Triindvajseto poglavje.

Rogov glas je naznanil odhod Limontinova. Biece si je otrla solze, skusila je odpraviti, kolikor mo- goče, izraz žalosti s svojega oblič- ja, ter je šla z očetom in materjo k oknu, od koder se je moglo vi- deti odhajale. Prišli so iz velikih vrat grofove hiše zastavonoša, potem župnik, in za njim vsi moš-

ki po dva in dva. Zavili so proti Algisovim vratom. Brodar in nje- gova žena sta bila zadnja v vrsti. Ko je Marta vzdignila oči, da bi še jedenkrat pozdravila gospodo, je bila prijetno iznenadena, vidé, da je Biece zopet pomirjena in da gleda za majhno četo.

Po odhodu Limontinova je bilo v grofovi hiši določeno, da mlada zakonska odideta masljinji dan v Castelletto. Kdo bi mogel dolo- vedati, kako jim je potekel tisti zadnji dan, tisti zadnji večer? s kako skrbjo je uboga mati sveto- vala hčeri, kar je najboljšega ve- dela in znala, obsipaje jo s pol- ljubi iz z vsakršnim skazovanjem ljubezni? Kake vroče objube so si medsebojno delali za prihodnost, katere, žal, se niso imele nikoli spolniti? Z neizrečeno ljubeznji- vimi besedami sta oba roditelja izročila svoje jedino dete njene- mu soprogu in jo priporočila Lupu in Lauretti, ki sta jo imela spremljati v Palestino.

Prišla je ura, določena za od- hod. Dozdevalo se je, kakor da bi ne imelo biti konca poljubov in objemov, a nazadnje se je hči vendarle iztrgala iz materinega naročja, in pustivši jo vso raz- solzeno in vzdihujočo, je tekla, kar je mogla, doli po stopnicah na dvorišče, kjer se je vsedla na ko- nja, pripravljenega zanjo, in se je napotila. Ottorino, Lupu, Lau- retta in dvoje grofovih oprod, ki sta imela spremljati ženina do Castelletta, skočivši naglo na svo- je konje, so šli za njo. Pri izhodu sta čakala sokolar in njegova žena, ki sta hotela pozdraviti že- nina in svoja dva otroka. Biece se je vsa prestrašila misli, da ji bo treba še jedenkrat prestajati hude muke slovesa. Nepremagljiva sila jo je podila ven iz tistega zidovja, proč od oseb, od katerih se je tako težko ločila; zato je s pove- šeno glavo stekla mimo njiju, kakor da bi bežala; niti odgovo- riti ni mogla njunemu pozdravu.

Dolgo je tiho jezдила družba proti Sestu Calende. Konečno je Ottorino položil roko na vrat krotkega konja, katerega je jez- dila Biece, in dejal: "Ali se še spominjaš, moje sladko življenje, tisti ur, katera sva skupaj pre- žila na moreatski pečini? Ti si sedela v sredi med svojim očetom in menoj, in si jedno roko prepu- stila v mojih rokah... Tedaj mi je prvič segla v srce nada, da bi te mogel kedaj svojo imenovati. Koliko nasprotja in žalosti sva morala prestati od tistega dne! A sedaj si vendarle res moja, moja za vedno! O, kako neskončno sre- čen sem! Ti si moje jedino veselje na svetu. S kako udanostjo in lju- beznijo ti hočem posvetiti svoje življenje, da ti kolikor mogoče ublažim usodo, katero si izvolila deliti z menoj!"

S takimi ljubezni polnimi besedami je mladenič dajal oduška rajskemu veselju, katerega je bilo prepolno njegovo srce. Blaženo se smehljaje je Biece vpirala svoj pogled v njegov obraz. Bila je še preveč utrujena vsled silnih občutkov, prestanih pri slovesu, da bi se mogla dobro zavedati po- mena posameznih besed, vendar je nekako umela vkupni smisel, kakor kdor sliši sladko godbo na pol vzbujen in na pol v spanju. In res je bila ona tedaj tako omamljena, kakor je sama pravila kasneje, da se ji je vse skupaj dozdevalo le sanje.

V Gallarati so se ustavili. Stopi- li so v neko gostilno, da bi se nekako odpočili. Niso se bili še vsedli, kar je prišel neki sel, ki je prašal po Ottorinu, in mu izročil neko pismo. Mladi vitez ga je od- prl, in se nemalo začudil, zagle- davši v njem Markov podpis. Ta ga je obveščal, da je dospel v ve- liki naglici in skrivaj iz Lueche, in da ga pričakuje nemudoma v Castel Sepriu, ker se ima dogovo- riti z njim v silno važnih zadevah. Nazadnje je še priznaval, da mu je bil prej storil veliko krivico, pa da je sedaj jedina njegova žel- ja, čimprej vse poravnati.

Ottorino je bil ves presenečen. Ta novi dogodek je mahoma spre- minjal vse njegove načrte o pri- hodnosti in ga spravljal v popol- noma drugačen položaj, kajti on se je bil odločil, da zapusti rojst- ni kraj le, ker je bil nekako obu- pan, in ni vedel sicer kaj početi. Toda v dnu njegovega srca je bila še vedno neka tajna želja, neka šibka nada, da se mu posreči še kedaj zopet spraviti se svojim nekedanjim gospodom. Mladeničeva nevolja proti njemu je bila

podobna jezi kakega zaljubljen- ca: bila je mučna res in pekoča, a lahko vtolažljiva, če bi se nasprot- na stranka hotela le količkaj iz- govoriti, ali skazati se prijazno. Ker se ni mogel spominjati, da bi bil Marka užalil drugače ko s tem, da se ni hotel poročiti z Rusono- vo hčerjo, in se mu je dozdeval ta razlog premalenkosten za tako hudo sovraštvo, je mislil, da ga je moral kak hudoben jezik očr- niti pri Marku, in da bi utegnil ta prej ali slej izprevideti svojo zmoto, ter vrniti mu nekedanjo za- upanje ljubezen.

In glej, sedaj je vse kazalo, da se mu že hoče Marko zopet pri- bližati; da ga hoče prositi opro- ščenja in podati mu roko v pomir- jenje ta ponosni mož, ta velikan, do katerega je Ottorino nehoté vedno čutil spoštovanje in ljube- zen, in to celo takrat, ko je bilo razžaljenje še živo in sveže, ter ni njegovega gnjeva in sramote še lajšalo kesanje onega, ki mu ga je bil brezpotrebno prizadejal.

"Sedaj moram iti v Castellet- to," je dejal Ottorino selu. "Po- vej tistemu, ki te je poslal, da pridem v Seprio že pred večerom."
 "O, pojdite takoj je," odgo- voril uni, "grajski oskrbnik njim je dal največjo silo, a jaz sem iskaje vas že mnogo časa izgubil."
 "Pa kako si uganil, da sem tu?" je poprašal vitez.

"Izvedel sem od nekega služba- nika grofa Del Balzo, da ste se napotili na to stran. Stekel sem za vami, a nisem mogel dohiteti vas prej."

"In kedo ti je dal pismo?"
 "Grajski oskrbnik v Sepriu mi ga je izročil že sinoči. Prišel je tja neki imenitni gospod, in brž je bilo razposlanih kakih pet poslan- cev na vse strani."

"Ali poznaš tistega gospoda?"
 "Ne, ker jaz nisem znan v teh krajih: toda sodé po časti, ki mu jo skazujejo, mora biti kak mo- gotec. Je velik, srednje starosti, lepe zunanosti." In na to je začel opisovati njegov obraz prav tako, kakoršen je bil Markov.

Sedaj je sprevidel Ottorino, da bi bila vsaka zamuda ne samo ne- umestna, temveč tudi neodpust- ljiva, ker bi utegnla imeti usode- polne posledice. Zato se je odločil, da steče do Sepria in se potem ta- koj vrne po soprogo.

Castel Seprio je bil oddaljen le nekaj čez pol ure hodá. Da bi pri- šel tja in mazaj, bi potreboval le toliko časa, kolikor so se imeli ustaviti v Gallarati. Dejal je te- daj slngi, naj počeka, in je stekel ves vesel sporočat stvar Bici.
 "Kaj Marko?" je dejala ta vsa

prestrašena. "Marko vas kliče? O, ne hodite tja, Ottorino! Beži- mo daleč od tega človeka, pove- dite me v Castelletto."

"Pa saj ti pravim, da je sedaj ves drugačen. Glej, on sam se mi opravičuje in obeta, da hoče po- ravnati krivice, katere mi je storil."

"O, ne, ne, ne hodite tja! Be- živa proč od tistega človeka, vam rečem! Beživa, dokler še utegne- va!"

"Poslušaj me, srček moj," je dejal Ottorino, prijemši jo za ro- ko, "ta tvoj strah in groza pred njim sta vendarle neopravičena. Saj je bil on vendarle vljuden s teboj. In ali ni on tudi rešil živ- ljenja Lupu vsled tvoje in tvo- jega očeta priprošnje?"

Ko je bila Biece tako naravnost spomnjena na tisto strašno noč, katere ni mogla nikoli pozabiti, jo je znova spreletel hud strah, in prijemši soproga za roko, mu je rekla: "Oh, Ottorino, vi ne veste vsega!"

"Kaj!" je dejal ta začuden, "tudi ti si ga spoznala? Jaz sem mislil... Da, res je, vitez, kateri me je vrgel s konja pri bojnih igrah, je bil Marko. Ali veš pa, da moram biti hvaležen za svoje življenje njegovi dobrotljivosti? Ali veš, da mi je prišel naproti s sulico, ki je imela odlomljeno ost?"

Z zadnjimi besedami, katere so ji v strahu neprevidno ušle, bi

bila Biece že skoro razodela celo skrivnost o Markovi ljubezni. A slišavši potem, da jih je Ottorino manj ljubosumno tolmačil, se je kmalu zavedala, je pomislila, da nikakor ne sme odkriti te tajno- sti, ker ji je mati tolikokrat in tako vroče priporočila, naj tega nikar ne stori, če se neče izpostavi nevarnosti, da bi se njen soprog spopadel s tako strahovi- tim tekmečem. Zato je sklonila glavo na prsi in umolknila.

Tedaj je jel Ottorino takó to- plo govoriti o Markovi iskrenosti in velikodušnosti; kazal je tako zanpanje v njega, ter vroče željo, da bi se mogel zopet sprijazniti z njim in hiteti v njegovo naročje; dokazal ji takó živo, kakó važne- ga pomena bi bila ta sprava za njuno usodo, da mu je Biece po dolgem ugovaranju konečno de- loma prepričana, deloma iz uda- nosti vendarle privolila, da bi šel tja.

"Pa se vrnete takoj, ni res?" je prašala še nazadnje.

"Najdalje v dven urah bom zopet tu," je odgovoril Ottorino. "Grem tja, samo da ga pozdra- vim, ter da se dogovorim z njim o tem, kar je najnujnejšega. Mej, tem ostane pri tebi Lauretta in te bodo varovali Lupu in oprode tvojega očeta."

"Pa vi ne vzamete nobenega seboj?"

(Dalje prihodnjič.)

Ali ste onemogli?

Ali ste trudni? Ali nimate veselja do dela in drugih reči? Ali je vaša prebava slaba? Od- pravite te neprilike s tem, da okrepite celi ustroj. Rabite

Severov Življenski Balzam

(Severa's Balsam of Life)

Priporoča se tudi zoper dolgotrajno zapeko, zlatenico, slabo prebavo in razne druge jetrne neprilike. Cena 75 centov.

Vprašajte lekarnarja za Severova zdravila. Zavrnite nadomestitve. Ako jih nima v zalogi, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Nerednosti prebave.

Za ohranitev dobrega zdravja ne smemo pustiti nobenih nered- nosti prebave, ker te so posledice kake bolezn, vsekako celega ži- vota ali posameznih delov telesa. Brez prave hrane in dobre prebave ne moremo živeti. Zato je važno, da imamo vedno pri rokah kakšno zdravilo, katero v slučaju nereda prebavnosti, zamore takoj odpo- moči. V takih slučajih se zamore priporočati vsakemu, dobro znano, staro, pravilno delajoče

Trinerjovo Amerikansko Grenko Vino

To visoko cenjeno zdravilo, bode očistilo prebavni sistem, brez vsake bolečine ali druge zapreke; poveča vašo slast, daje boljše moči notranjim delom telesa in odpravi zaprtnico, kot vse druge neredno- sti tikajoče se teh. Moralo bi se rabiti za vsako nepriliko prebave.

Imejte vedno to zdravilo v svojem pohištvu in rabite za

Zaprtnico
 Bolečine v črevju
 Glavobol
 Slabosti
 Nervoznost
 Slabo prebavo
 Zgubo slasti
 Ujed
 Nerednost po jedih.

Ne odlašajte stem misleč, da pride samo. Ako se ne zdravi pravilno in ob pravem času, tedaj vedno oslabi živce. Najboljše zdravilo vseh takih slučajih je

TRINERJEVO GRENKO VINO.

V lekarnah.

Ne jemljite družih.

JOS. TRINER, UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

Vspreh mladega dvorjana je spodbudil častihlepnost Leicesterja, kakor se običaj star bojni konj, ako mimo njega drvi mlado žrebe. Govorice je zasukal na bankete, veselice, zabave in na značaj ljudi, ki so v tisti dobi posejali take prireditve. Združil je dober dar opazovanja s satiro in ogibal se je hudobnega obrekovanja in vsakdanjih, dolgočasnih slavošpevov. Posnemal je spretno pametnega in nevednega človeka, in se dotaknil vsega: tujih dežel, njih šeg in navad... življenja na dvoru, običaje, damske mode; vsak stavek je končal v dobrikanju in obožavanju mlade kraljice, njenega dvora in vlade.

Ko so se vračali v palačo, je kraljica zahtevala, da jo Leicester prime pod pazduho, da jo vodi od obrežnih stopnic do praga. Pogledi in besede Elizabete so izražale posebno milost in naklonjenost. Tudi njegovega naprotnika je včasih razveselila s posebnim znamenjem milosti. Vendar so pa vsi dvorjani trdili, vsa znamenja naklonjenosti in milosti niso nič v primeri z besedami, ki jih je kraljica zaspevala v uho dvorni dami Derbyjevi: — da sedaj vidi, da je bolezen najboljša alkimistinja, ker je bakreni nos Suseksa spremenila v zlatega.

Ta dovtip se je kmalu razširil in grof Leicester je užival ta triumf, kakor človek, ki je edino ljubljeno solnce na dvoru. V tem trenutku je pozabil na svoj zamotan in nevaren položaj.

Dasiravno se to glasi nekam čudno, je vendar resnično, da je v tem trenutku bolj osredotočeval svoje misli na naklonjenost kraljice, kakor na svoje tajno želenje, ki jo je kraljica očitno izkazala mlademu Raliju. Seveda so bila vsa znamenja naklonjenosti zelo nežna, ki so vendar veljala človeku, ki se je odlikoval po telesni lepoti in duhu, znanju v literaturi, srčnosti in dvorjeju.

Neki dogodek tekom večera je posebno obudil pozornost Leicesterja.

Plemenitnike in dvorjane, ki so spremljali kraljico na izletu, so bili povabljeni na banket v kraljevsko palačo. Seveda ni bila na banketu navzoča kraljica, ki je po tedanjih šegi v malem krogu svojih dvornih dam obedovala v stranski sobi.

Po banketu se je zbral ves dvor v krasnem vrtu palače, kjer je kraljica vprašala neko damo, ki je življala njeno posebno zapanje, kaj se je zgodilo z mladim vitezem s plaščem.

Lady Paget je odgovorila, da je videla mojstra Ralija nekaj minut preje, kako je na oknu malega paviljona proti Temsi nekaj risal z diamantnim prstanom.

Prstan je moje darilo, — je rekla kraljica — s katerim sem ga odškodovala za plašč. Pojdite z menoj Pagetova, da vidiva, kaj dela s prstanom. Spoznala sem ga... on ima zelo dobro glavo.

Šli sta proti paviljonu, kjer je mladi kavaler čakal skrit kakor ptičar, ki opazuje nastavljeno mrežo.

Kraljica je stopila proti oknu, na katerega je Ralij zapisal:

— Bojim se padea, rad bi splezal odtod.

Kraljica se je smejala. Najprvo ga je čitala Pagetovi na glas, potem pa tiho zase.

— Začetek je dober, — rekla kraljica po kratkem molku; — ali muza je mladi talent takoj v začetku pustila na cedilu. Bilo bi velikodušno končati verz... ali ne?... Lady Pagetova poskusite svoj talent z rimami.

Lady Paget, ki je bila od rojstva zelo prozaična, kakor vse najvišje dvorne maršalce pred njo in za njo, je zatrjevala, da ne more pomagati mlademu pesniku.

— Ej, potem moramo sami žrtvovati muzam, — je spregovorila kraljica.

— Nobena žrtve ni bolj dobrodošla, — je odgovorila Pagetova. — Vaše veličanstvo bo osrečilo dame v Parnasu.

— Tiho Pagetova, — je rekla kraljica. Kar vi govorite je kle-

tev proti devetim nesmrtnim... Ali same so device in naj izkažejo milost deviški kraljici... Kako se že glasi verz?

— Bojim se padea, rad bi splezal odtod... Ali bi se odgovor ne glasil lahko tako le:

— Ako nisi srčen, ne plezaj povsod.

Dvorjanka je veselo vzkliknila vspricho take rešitve tega vprašanja. Pa ni čudo, saj so se slabši verz izvalili občudovanje, če tudi jih niso skovale tako visoko stoječe osebe.

Ko je kraljica zapustila paviljon, kar je storila s počasnimi koraki in večkratnim obračanjem, je opazila, da je mladi kavaler stopal previdno proti prostoru, katerega je ravnokar zapustila.

Elizabetha je zapovedala svoji spremljevalki, da mora molčati, kako je pomagala mlademu pesniku. Pagetova je obljubila najstrožjo molčečnost. Vendar moramo vzeti na znanje, da si je v duhu pridržala pravico, da omeni dogodek Leicesterju, ki mu gotovo ni mogel povzročiti veselja.

Ralij je pristopil k oknu in z veseljem čital spodbujenje, ki ga je napisala kraljica, ker je bila pot odprta njegovim častihlepni ciljem. Potem se je vrnil ponosen k Suseksu in njegovemu spremstvu.

Spoštovanje do grofa mu ni dopuščalo, da bi mu razložil svoj sprejem na dvoru, dokler ni bilo zbrano vse spremstvo v dvorani gradiča. Suseks se je vsled boleznih in doživljanjev tekom dneva čutil ntrujenim. Odsel je takoj v svojo sobo in zahteval Vajlanda.

Ali najti ga niso mogli nikjer. Mejtom ko so ga nekateri prav po vojaško prekinjali vsled njegove nenavzočnosti, so drugi čestitali Raliju vsled njegovih pridobitev na dvoru.

Bil je toliko razumen in taktičen, da je dogodek z verzom zamolčal. Ali vsi drugi dogodki, ki so pričali, da vživa ugled in milost pri kraljici, so bili znani.

Vsi so mu čestitali; nekateri kot prijatelji, drugi so zopet mislili, da mora njegova sreča koristiti tudi njim. Večina je pa smatrala, da so njegove pridobitve na dvoru, zmagava vsega Suseksovega spremstva.

Ralij se je vsem zahvalil zelo prijazno in pripomnil je, da milost enega dne napravi ravnotako ljubljena, kakor ena lastovka prinese spomlad. Koncem je pridjal, da Blount ostaja v ozadju in prašal je po vzroku.

Blount je odgovoril odkritosrčno: — Ljubi Valter želim ti toliko dobrega, kakor tele žlobudrave glave, ki ti šepetajo čestitke v uho, ker se ti je razvedrilo vreme. Ali bojim se zate Valter (pri tem je otrnil solzo v svojem odkritosrčnem očesu). Bojim se zate. Dvorne intrige, zapletlaji, tele bliski iz milostnih ženskih oči so mreže, ki spremane polno mošnjo denarja v vinarje in povzročajo, da se lepi obrazi in gladkobesedni postavljajci seznanijo s sekuro krvnika.

S temi besedami je Plount ostavil dvorano. Ralij je pa gledal za njim z obrazom, na katerem ni bilo njegove navadne srčnosti in živahnosti.

V tem trenutku je vstopil Stanley in nagovoril Tresiljana:

— Lord zahteva Vajlanda in Vajland se je zdaj pripeljal s čolnom in zahteva tebe. Nikakor noče k lordu, dokler ni govoril s teboj. Fant izgleda, kakor da bi bil ob pamet... prosim, prosim da greste takoj k njemu.

Tresiljan je poiskal takoj kovača in se je čudil njegovi razburjenosti.

— Vajland, kaj ti je? — je vprašal Tresiljan. — Ali si videl vruga?

— Gospod, videl sem še nekaj hujšega... baziliska, — je odgovoril Vajland. — Hvalu Bogu, da sem ga opazil prvi. Ker me ni spoznal, ne more povzročiti še več zla.

— Za božjo voljo, govori pametno, — je rekel Tresiljan, — da te razumem.

— Videl sem svojega starega gospodarja; — je odgovoril kovač. — Videl sem ga zadnjo noč. Neki prijatelj me je peljal v palačo, da si ogledam veliko uro v stolpu, ker se zanimam za take umotvore... No, na nekem oknu v stolpu je pa slonel moj prejšnji gospodar.

Razne vesti.

— Generalnemu poštarju Burlesonu v Washingtonu, D. C., je 25 oseb doposlalo prošnjo, v kateri so prosile, da naj se sv. pismo izključi od poštarne pošiljatve, ker so v njem nemoralni odstavki in stavki in ker spada sv. pismo med umazano literaturo. Glavni poštar je prošnjo odklonil.

Mi smo prepričani, ako bi kateri naprednih listov ponatisnil umazane stavke iz sv. pisma, da bi moral urednik ali pa poslovodja lista delati pokoro v ječi.

— Dne 23. septembra t. l. je pričelo srečkanje za zemljišča v Glasgowu, Mont. Rezervacija Fort Peck Indijancev obsega 1.345.000 akrov sveta. Za zemljišča se je zglasilo do 40.000 oseb. V navzočnosti 1000 oseb je Sletna hčerka župana iz Glasgowa potegnila prvo srečko, ki se je glasila na ime Sam Crowa iz Hammonda, Ind.

To je zadnje veliko zemljišče, ki se je odprlo naseljevanju.

— O malopridnem 17 letnem J. Elisu, ki je v Indianapolisu umoril J. Shalanskega, trgovca z obleke in potem pobegnil, je njegove sivolasi oče izpovedal, da je bil hudodelec že izza mladih let.

Oče je rekel, da se je iz Los Angeles, Cal., preselil v Richmond Va., da bi s izognil sramoti, ki mu jo je delal njegov sin. Iz tega mesta je mladi Ellis izginil, da je pričel svojo zločinsko kariero. Kradel in ropal je v Philadelphiji, Detroitu, Clevelandu, Toledu, Louisvillu in Indianapolisu. Bil je zločinec v pravem pomenu besede in izvrševal je hudodelstva od Atlantika do Pacifika. V Tacoma, Wash., se je sešel z nekim F. Brokawom, mladim malopridnežem, ki je zapustil za seboj zelo slab spomin v ameriški mornarici. Karjera obeh mladih hudodelecev je tesno spojena in policija trdi, da sta oba rabila enako metodo pri tatvinah v hotelih, da sta z alibijem dokazala svojo nedolžnost. O mlademu morlec Ellisu nima policija najmanjšega sledu.

— Odkrito hudodelstvo. Josip Walter, rudar, je popravil streho na hiši, katero je najel v zadnjem aprilu v Central Cityju, Col. Spodtaknil se je nad zavojem cunj, ki so ležale pod streho. Ko je svezel razvil, se je prikazalo mumificirano truplo majhnega deteta. Ko je nadalje iskal, je našel še dvoje posušenih detinskih trupel. Okrog vrata so imeli malenčki trak, s katerim so jih zavdali. Družina, ki je bivala v hiši 17 let, se je izselila pred dvema letoma.

— Surovost. Iz Pontiac, Ill. poročajo, da je pred preiskovalnim odsekom za državne poboljševalnice, pričal stanovnik tega zavoda, da je leta 1906 umrl deček, ker sta dva paznika surovo postopala z njim.

Dečki pod 14. letom so pričali, da vsi pazniki, izvzemši enega, grdo ravnaajo z njimi. G. McReinold je edini človekoljubni uradnik. Vsi ga smatrajo in častijo kot očeta.

M. Hulbert, 20. let star, je iz-

povedal, da je paznik Quins pobil zamorskega dečka Williamsa z jekleno napestnico (billy) na tla. A. Burell, neki drugi paznik je pričel prvemu na pomoč in je udrihal s stolovo nogo po dečku, ki je ležal na tleh.

P. Marshall je s kolicem pobil na tla 17letnega W. Luella. Paznik Burell ga je med delom pretepel s kladivom. Nekoč mu je stopil na trebuh in ga tepel, da je pričel krvaveti.

Ni čudo, ako tako ravnaajo z dečki v poboljševalnici, da dečki črtijo vse, ko zapuste poboljševalnico in postanejo hudodelci.

— Nepričakovana rešitev. Ko je E. Murillo, rodem Mehikane, stal pred sodnikom Jacksonom v Los Angeles, Cal., da ga obsodi radi umora na dosmrtno ječo, je planil v sodno dvorano pomožni državni pravdnik Ford in prinesel dokaze, da je umorjeni izvršil samomor. Murilla so takoj izpustili.

— Medicinski oddelek na deželni bolnišnici v Ljubljani nima para po vseh avstrijskih bolnišnicah, poroča "Zarja" o zavodu za bolnike na Kranjskem. Na tem oddelku je namreč tudi opazovalnica za umobolne, in sicer je nastanjena v pritličju. Vsakdo si lahko misli, kakšen lep mir imajo bolniki na medicinskem oddelku ponoči, ko jih iz najboljsega spanja naenkrat prebudi razgrajanje in vpitje umobolnih. Posebno prijetno je za one bolnike na medicinskem oddelku, ki leže v prvem nadstropju: pod njimi opazovalnica, nad njimi so jetični bolniki; v opazovalnici vso noč ropot, jetični prekašljajo vso noč in bolniki v prvem nadstropju se brez spanja premetavajo in postajajo od dne do dne bolj nervozni. Zlasti soba z osmimi posteljami v prvem nadstropju medicinskega oddelka je kakor nalasč za bolniško sobo: ta soba je namreč nekaj prehod iz prvega nadstropja v drugo nadstropje in usmiljenke letajo ves dan tu skozi in butajo z vrati, da je groza in strah. Vse te nedostatkne je deželni odbor lahko odpravil, ker je na prostoru za glavnimi paviljoni toliko prostora, da bi čisto lahko zgradil oddelek za opazovalnico in posebni oddelek za jetične. Ali kaj se briga deželni odbor za take lapalije, ko pa ima sedaj čez glavo skrbi za Šušteršičeve zaupnice! Tudi bi priporočali deželni kristjanom, da pouče usmiljenke, ki strežejo v prej omenjeni sobi o dolžnostih napram bolnikom. Te "usmiljenke" bude bolnike od treh zjutraj iz spanja, da jim zmehajo toplino. Za zdravnikove odredbe se brigajo toliko kolikor za lanski sneg. Deželni odbor naj se torej enkrat pobriga za stvari, ki res spadajo v njegov delokrog.

— Iz Clintona, Ill. poročajo, da so delavci našli v škatlji polni škroba okostje otroka, ko so podirali vilo, katero je dal zgraditi pred 40. leti polkovnik T. Snell. Škatlja je bila zazidana v steni. Polkovnik Snell je živel v vili do svoje smrti. Umrl je pred sedmimi leti. Od tiste dobe je živela v vili le ena družina. Kdo je dal zazidati otroka v steno, je neresna nganka.

Delavci na prostem,

iz postavljeni mrazu in vlagi, se lahko izognejo dolgotrajnim bolečinam vsled reumatizma in nevalije, ako rabijo dr. Richter-jev "PAIN-EXPELLER", kakor hitro počutijo prve znake bolečine.

To sredstvo ima za seboj 43letno zgodovino.

Uporablja se ga po celem svetu ter ga je dobili v vseh lekarnah Združenih držav, za 25 in 50 centov steklenica.

Rabite ga tudi, ako si izvinete mišice, sklepe, kadar čutite bolečine v bokih in v prsih, zobobolj, v ušesih in za krč v želodcu.

Bodite pazivi ter izogibajte se ponaredb.

Pravi Pain-Expeller je dobiti le v zavojih kot je naslikan tukaj. Izdelan pri

F. Ad. Richter,
78-80 Washington Street, New York,

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIC

office Room 1503-4 City Hall Square B't'd'g
139 N. Clark Street, Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrške in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe in slučajne nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

Največja slovenska tiskarna za **EMIL BACHMAN, 1719 So. Racine Ave., Chicago, Ill.**

KRASNI GRAMOFON za \$10.00
tako in \$2 mesečno.

\$75 "Columbia" stroj za \$38 z 12 pesmi prosto.

\$40 Gramofon za \$28 in zraven plošče prosto.

Pišite še danes po krasen katalog.

TRANSATLANTIC CO.
76 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

PRODAJAM ZEMLJO V SOLNČNI FLORIDI!

Vi lahko kupite eno naših farm v Floridi iz vaših prihrankov \$5.00 na mesec ali 17c na dan. Samo 7 milj do jezera Ashby, Volusia county, Florida. Na razpolago imamo fino zemljo, katere cena bo v par letih še enkrat večja. Precej Slovencev je že kupilo zemljo od mene. Potrebujem dobre in vestne agente. Pišite za pojasnila:

ANTON FLORI,

GENERAL AGENT FLORIDA ZEMLJE,
406½ N. Broadway, Pittsburg, Kans.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

Magnet

"THAT'S THE BEER"

ATLAS BREWING COMPANY

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas. Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

TEL. Canal 991. JAMES A. SHALEK, ravnatelj.

Zastavljeni značaj.

Svatopluk Čeh.

Naši pisatelji trpe ne, eni napački — vsi zapravljajo preveč denarja — seveda le na papirju. Le stopimo za junakom po njegovi deset pol dolgi poti: kaj vidimo? Navadno je brez službe, ne zavzema nobenih dohodkov, bogate stopnje, pa kljub temu stane po najboljših hotelih, uživa najdražje jedi puši izključno le dehteče havanke, ima za stare prosjake vedno cekin pri roki, za napitnico stresa vselej le cekine, za ježo v temno noč mu je na razpolago vsak trenutek isker, osedlan vranec, koplje se v morskih kopalnicah, potuje po Italiji, in ko je tako zapravljivo preživel devet pol, razpolaga še vedno z zadostnimi svotami, da se iz obupa nad nezvestobo svoje ljubimke vrže v burni vrtinec razveseljevanja, da utopi v potokih šampanjca svoje žalostne spomine in se izživi ter izdvoji v otmotnici razkošnih gostij...

Naši pisatelji, kakor pravim, ne poznajo veljave denarja. Manjše zneske načelno zamejujejo. Če navajajo svote, so vedno milijoni, dvajset do trideset tisoč letnih dohodkov — majše številke se jim ne zdijo vredne, da bi se o njih govorilo. Ali je kdo od vas že kdaj bral, da je imel Artur na primer 90 kron mesečnih dohodkov?

S tem je pa v zvezi še neka druga napaka. Pri opisih oseb vedno izpuščajo bistven znak. Na dolgo in široko opisujejo postav, lase, nos, obleko in značaj — samo ene, jako važne stvari se pa nalašč izogibljive. Privoščijo nam upogled v skrivnosti oblačilnice svojega junaka, v tajno delavnico njegovih misli, v najtemnejše kotičke njegove duše, skratka v vse, le ne njegov denarni mošnjiček. In baš to bi moral storiti najprej. Tako bi čitatelj najprej spoznal s kom ima čast, in oris značaja bi na mah bil postavljen in najsvetlejši luč.

Jaz hočem napraviti prvi skromni poskus v tej smeri. Evo denarnica mojega junaka, gospoda Alfreda N.!

Prosim, pogledite notri — tu vidite par predelčkov in v njih — nič; tu poseben predelek... notri zopet nič; denarnico obrnimo s hrbtom navzgor, jo stremo... kaj pade iz nje? Nič...

Druge osebnosti zdaj hitro odpravim. Deloma sledijo že iz brezvebinskega uvoda. Vitka, pravilno vzrasčena postava... upadlo, sanjavno obličje... na ustnih gredkah nasmeš in v svet pretresujoči nazori. Na nogah par ponošenih škarpov, na sebi dvomljive, hlače in tri četrtine nekakega suknjiča, v roki dva vatla dolgo pipo, ki se iz nje vije zadnji vzdih v podobi njegovega tobakovega oblačka. Dim se dviga in vije, domišljija vpleta vanj svojo zadnjo podobo, ta pobleđi, ugasne in se razblini z oblačkom... In pipa in fantazija ugašeta.

In katera podoba se je razblinila z dimom? Podoba krasne brezčutne deklice...

Pusto je zdaj v glavi, kakor v sobi. V prazne kote se je naselil mrak; iz omare za obleko zeva brezupna praznota; postelj sanja lepe sanje o blazinah; na polici manjkajo knjige — in pomanjkanje reži iz vseh kotov: "Hi, hi! Svet te je zapustil, ljubica te je osramotila, jaz te pa ne ostavim, ljubi moj dečko!"

Ugasla pipa zdrkne iz roke, z usten izgine grenkobni nasmev, trepalnice se skrčijo — in proč je zlati sen.

Nekdo je nalahno potrkal na vrata. Alfred je skočil pokonci. Ali naj odpre? Nedvomno se je kdo zmotil; njegovih znancev gotovo ni nihče, kajti vedo, da on ne more ničesar posoditi. Toda v božjem imenu! Previdno je odprl vrata, s primernim ozrom na svoje dvomljive hlače in tri četrtine suknjiča.

V sobo je smuknil mošič, čigar zanemarjena zunanost se je izvrstno podajala k besedam, s katerimi se je upeljal: "Stare obleke, staro perilo... gospodek! Aron plača dobro, briljantno!"

Na Alfredovih ustnih se je pojavil prejšnji grenkobni nasmev. "Nimam ničesar!" je odslavil žida kratko.

Ampak ta se ni dal tako hitro odpraviti. Tiščal je vztrajno v izbo in nosiljal:

"Na, morda se le kaj najde. Stari čevlji, stare knjige... Aron kupi vse, prav vse!"

"Prepričaj se torej sam!" ga je zavrnil Alfred bridko. "Tu omara za obleko, tu polica za knjige, tu..."

"Bog zna, nič, čisto nič!" se je čudil žid. "Kakor izpihano. Škoda, mladenič! Škoda. Aron dobro plača." Pri teh besedah je potegnil iz umazanega kaftana usnjato denarnico in jo tresel.

Tedaj se je začel čisti jasno cvenk, mamljivi glas kovine, zapeljivejši od pesni morske dekllice.

Alfred je vztrepetal ob tem zvenku; njegove oči so se poželejo zabodle v umazano mošnjo.

Preko obraza židovega je šinil kakor blisk zadoščenja in prezirljivosti. Božajoč z roko kvišku moleče mošnjo, je klepetal dalje: "Aron dobro plača, mladi mož! Aron kupi vse, vse, vse!"

"Saj vendar vidiš, da nič nimam!" je zakričal Alfred jezno.

"Ej, gospod, saj ni treba, da takoj vzrastete! Gospod ima pač nekaj, za kar bi Aron dal mnogo, mnogo cekinov..."

"Ne noruj se, čifut! Sicer sfrčiš po stopnicah naravnost v Abrahamevo naročje!"

"Aron zna, kaj govori," ga je miril žid z zoprno ponižnostjo. "Gospod poseduje redko dragocenost, za katero bi Aron plačal, karkoli bi gospod zahteval."

Pri teh besedah je segel s prsti v mošnjo. Alfred mu je sledil z žarečim pogledom, govoreč:

"Dobro, govori, kaj imam, za kar ne vem? Kaj naj ti prodam?"

Žid stopi korak bliže, se skloni k njemu in mu zašepče na uho: "Značaj!"

Alfred se je ozrl vanj s široko izbuljenimi očmi: "Značaj? Ali noriš?"

Žid se je odmaknil, se zravnal in govoril ponosno: "Gospod se čudi. Ampak Aron kupuje vse: ponošene obleke, dekliško krepogo, stare dežnike, čast, kite, utrinke mislecev, zajčje mehove — Aron kupi cel svet. Čemu naj bi potem ne kupoval značajev? Značajji so dandanes redki. Ljudi brez značaja je povsod dosti..."

Alfred je strahoma zrl v pripovedovalca.

Skozi okno so se pravkar izlivali zadnji prameni zahajajočega solneca, spreminjajući žida v pošast. Mošnja v njegovih roki je pekoče žarela skuštrani lasje in brada so se mu spremenili v zlate niti, iz gub njegovega kaftana in nepravilnih potez v obrazu je bleščalo zlato, njegove velike oči so žarele kovinast sijaj kakor cekina. Zdelo se mu je, kakor da gleda pred seboj zlatega demona z upognjenimi tilnikom, s pohlepno skrivljenimi prsti, ki se hoče vreči na upehano žrtev, da izsesa iz nje živo kri in uduši v njej poslednjo božansko iskro...

Zastrl je obraz z obema rokama. Ko se je zopet ozrl, je videl žida v prvotni podobi, brez strahotnega sijaja — solnce je že zatnilo.

"No, ali mi gospodek prodaja značaj? Aron dobro plača. Popraševanje za njem je veliko; kajti volitve so pred durmi... No, ali prodaste, gospod? Aron plača silno svoto."

Nato je potegnil žid iz mošnje cekin, držeč ga med prsti kvišku. Alfred je nekaj hipov poželejivo zrl na lesketajoči se kolobar, ki ga je bil žid v mraku bleščee zarisal, toda v trenutku se je okrenil in dejal s krepkim, odločnim glasom: "Nikakor, ne prodam ga!"

Žid je zmajal z glavo: "Ej, ej, ne prodaj ga? Bog zna, lep značaj! Dam dvakrat toliko! — Še ne? Trikrat toliko — čist značaj! — Tudi ne? Za milijonarja vas napravim — bivali bodete v palačah, pili najzlahtnejše vino, poljubovali najslajše ustnice..."

Alfred je strmel nekaj trenutkov v zrak, kakor da mu je priplaval pred oči krasen ideal, nato pa je potegnil s plosko roko preko oči in ponovil z vzdihom: "Ne prodam ga!"

"No, kakor gospod hoče. Gospod imej svoj značaj v družbi z bedo in pomanjkanjem, Aron pa svoj denar. Se priporočam!" In vrgel je cekin k ostalim, da so jasno zaevkljali, mošnjo pa po-

časni spravlil v kaftan, ter se odpravil. Pri vratih se je obrnil: "Aron ima dobro srce", je mohljal, "in ne more ostaviti poštenega človeka v nesreči. Čujte jaz vam denar posodim, zastavite mi svoj značaj. Posodim na nizke obresti. 50 od 100 — malenkost!"

Alfred je pomislil; ozrl se je po izbi: v omari za obleko zeva-joča praznota, postelj brez blazin, polica brez knjig, in naokolo se reži beda: "Nikdar, nikoli te ne zapustim!"

Odločil se je. Zamahnil je z roko, kakor da se hoče otresti neprijetnih misli, in zaklical: "No, pa ga vzemi — zastavim ga!"

Za trenutek je pa obstal. Kako je mogoče značaj zastaviti? To je vendar izrodek bolehnih možgan. Zatisnil je oči, jih odprl — žid je stal še vedno tu; vsipnil se nad obrvi — žid ni izginil; nahajal se je še vedno na prostoru, govoreč: "Jaz vem, kaj dela gospodu preglaivce. Ampak Aron ve za svet."

S temi besedami je potegnil iz kaftana navadno škatljico za pilule, jo odprl in čez trenutek zaprl. "Tako, Vaš značaj je zdaj notri!" je dejal pogljiivo, trka-joč na pokrov škatljice.

Alfred je začuden strmel v škatljico; v mraku je preslovkal njen napis:

"Plemeniti značaj!"

"Vidite," je klepetal žid dalje, "kako časten naslov je dodeljen Vašemu značaju. Razdeljene imam namreč po vrednosti. Tukaj" — in izlekel je drugo škatljico — "imate poštene, staročekle značajje, nahajajo se običajno pri ljudeh z dolgo brado, ki niso nikogar ubili; tukaj so "čisti značajji", razmeroma poceni, ampak manj trpežni; skriti se morajo prav poseben pred vetrom. Sicer si jih dajejo politični somišljeniki za darilo. V tej puščici imam v zalogi, dobrodušne značajje — večidel izmeček... toda kaj je gospodu za moje škatlje! Rajše denar na mizo, kajne?"

Zopet je izlekel mošnjo ter položil svetle cekine drug na drugega. V hipu je obstal. "Čez pet let v tem času se znajde Aron zopet pri Vas, pa bodite kjerkoli. Ako mi vsote, ki Vam jo zdaj izročim, ne vrnete v obrestmi, bo značaj moj. Ste zadovoljni?"

In pošastni žid je segel globočje v mošnjo, s čudovito naglicjo so rasli zlasti stebriči do stropa izbe, in brezdanja mošnja se ni izpraznila, vsebina njena je bila neizčrpiliva. Obdaruj nas nebo vse s takim mošnjičkom!

Poteklo je pet let. Alfreda vidimo sredi onih vrtincev, kjer se v potokih peni šampanjce, blišče briljanti, šumi žamet in svila. Sijaj, žareč kakor dan, peniči vodopadi, pestre sence, v vodah mameči vonj, sijajni vrtovi — vse to je nanizal zlati demon na enem prostoru. Alfred izgleda jako dobro. Obrisi njegovega telesa so se zaokružili, lica so napeta in zdrava, oči mu žarijo zadovoljnosti. Pozna se mu, da srka v zmernih požirkih iz čaše razkošja, s premislekom pravega samopašnika. Pomanjkanje značaja se mu izvrstno podaja. Tam je njegova žena. Toda ali je to še tista krasna, brezčutna deklica, katere podoba je bila njegova domišljija pričarala pred petimi leti v dimov oblaček? Ne! Led njenega srca se je bil sicer atajal v blesku Alfredovih cekinov, ali Alfredovo srce se je nenadno spremenilo v led. Ni ga več mikala dražestna podoba deklice, ki se mu je bila nekoč smejala iz sinjine dehtečih oblačkov, ne — zdaj je bila v okvirju lesketajočega zlata. On svoje žene sicer ni ljubil, in tudi ona ga ni ljubila; to pa obeh ni najmanj motilo. Pred svetom sta se ljubila, v miru zasebnega življenja pa... Eh! bedak, kdor si greni užitke življenja s starimi predsodki!

Neznačajnost Alfredova je javna tajnost; vsak jo pozna, vsak mu je bere na obrazu. Pa vendar nosi svoje čelo ponosno pokonci in vse se mu pokorno uklanja. Njegove prsi so odičene z redovi; izkazujejo se mu največje časti; dostojanstvo, lepota, prekanjenost leži pred njim v prahu. Pravični očetje ga stavljajo svojim sinovom za sijajen zgled: glejte, kako visoko se je povzpeli! S kakšnimi sredstvi — ej, kaj zato, le da se mu vse klanja. Osiveli star-

ci, ki se hudujejo nad pokvarjenostjo sedanjega sveta, se čutijo pomlajene ob stisku njegove roke; čemernim filozofom zjasni njegov milostni pogled obličje, srdito se bojujejo zanj politične stranke, njegovo ime se vsiljuje ljudstvu s poveljevalnimi članki, v listih, brošurah, besednjakih in čitankih — in v oni nodstrešni izbici, kjer je bil zastavil svoj značaj, sedi zopet slok, blod mladenič v ponošenih škarpah in v razdejani obleki ter kuje nauj pri zadnjem zdihu lojeve sveče dolgo pesen, polno zanost na vzvišene cilje človeštva...

In jaz... jaz bi raje zložil spev na zlato! Tak spev bi bil času primeren. Deržavina visoka pesen na boga se je že preživela; za našo dobo nima nobene vrednosti več, izven v obliki, kakor jo je bil ovekovečil cesar Kitajske, namreč z zlatimi črkami na svile-nem zastoru.

Da, zlato je malik našega stoletja! Nebo označuje njegovo slavo; nad mesecem — (tolarjem) — in zvezdazem — (srebrnim drobižem) — žari velikanski cekin — solnce. In na zemlji se pripogiba pred zlatom vsako koleno — v monštraneah in na križih ga molimo. Pod različnimi imeni, na najrazličnejše načine mu služimo: eni imenujejo to vero, drugi ljubezen, drugi pravico in resnico, tretji zopet za pregrešnega mamona, vsi ga pa obožujejo z enako gorečnostjo. Zaradi zlata pridignjemo moralo, prelivamo na bojišču kri, se žrtvujemo za domovino, ljubimo človeštvo, delamo z umom in rokami, osedlamo pegaza... zaradi zlata pišem tudi jaz s skrhanim peresom to svojo satiro. O jasna, mogočna božanska kovina — jaz te cenim, ležeč pred teboj v prahu! Dan in noč bi hotel prebirati na zlati harfi zlate strune in spremljati slavospev na Tebe s Tvojim lastnim nebeškim glasom!

Gotovo mi oprostite, presrečno ljubljeni bratje v zlato, to odstranitev od moje pripovedke, ki sem jo posvetil temu, kar je meni in Vam pod solncem najdražje.

Razkošno opravljen služabnik je javil Alfredu, da čaka zuna-j umazan žid, zahtevajoč z vso silo vstop. Alfred se je spomnil svoje pred petimi leti zastavljene stvari.

"Povedi ga v moj kabinet," je velel.

Je srčkana, prelest diha-joča sobica. Stene so od tal do stropa okrašene s slikami lepim, ognjeviti, finih, ponosnih, nežnih, razkošnih žensk, vse v položajih in toaletah, ki jih sramežljiva deklica ogledalu ne zaupa drugače, nego pri zaprtih durih.

In zopet sta se zrla Alfred in pošastni žid iz obličja v obličje. "Zakasnil si se," je dejal Alfred, pogledavši na uro.

"Da, pri podkupovanju," je odvrnil žid. "In pri tem sem prišel ob lep značaj, ki sem ga bil kupil v inozemstvu. Na meji so mi ga konfiscirali. Niso natanko

vedeli, če spada nakup značajev v področje države. In tako so pošljali ljubi značaj sub sig 1—1 iz urada v urad — bog zna kod povsod — le toliko vem, da se je začel v prvi pisarni tajati kakor led, če posije nanj solnce, in preden je prišel v tretjo, ni ostalo drugo kakor sig 1—1 in nekaj sipine na njem..."

"Ti mi vračaš mojo zastavo, ka-li?" mu je segel Alfred v besedo.

"Seveda, Vaša milost!" je odgovoril žid, potegnivši iz kaftana umazano puščico.

"Zdaj ga le obdrži. Jaz se zato nič več ne brigam. Prepričal sem se, da se brez značaja prav dobro živi, da, še boljše kakor z njim. Toda nekaj bi ti še prodal."

"In sicer?"

"Nekaj sramu mi je še ostalo, kar mi je tupatam neprijetno. Te ga bi ti rad prodal."

Aron je skomizgnil z rameni, odkimal z glavom in odvrnil z zoprnim nasmevom: "Ne bo kupi-čije. Predmet je prišel že davno iz mode. Prosim, blagorodje, ozrite se le po stenah svoje sobe..."

— Predsednik Wilson sedaj javlja, da je zadovoljen s situacijo v Mehiki in je mnenja, da je naloga g. Linda povzročila dober uspeh, ker Huerta ne bo kandidiral kot predsednik za Mehiko. On upa, da se bo volitve vršile ustavnim potom, vendar se pa moče izreči, ako bodo Zdr. države priznale nekoizvoljenega predsednika.

Opozicijo, ki jo je povzročilo imenovanje E. Tamarza, voditelja katoliške stranke v zbornici, naučnim ministrom, tolmačijo v oficijelnih krogih, da kandidatura Gamboe ni simpatična liberalcem. Splošno se sodi, da bo kandidat liberalne stranke Manuel Calero, odločen naprednjak.

Veselje in sreča.

Potruditi bi se morali, da pridobimo toliko veselja in sreče iz življenja, kolikor mogoče. Bodi srečen in osrečuj druge. Prvi pogoj sreči je zdravje, in prvi pogoj zdravju je popolna prebava hrane. Če prebava oslabi iz kate-regakoli vzroka, jo Trinerjevo

ameriška zdravilno grenko vino zopet pripravi do redne delavnosti. Iz telesa prežene vso slabo tvarino, ki ne spada tja, ter očisti in usposobi telo za prejemanje zadostne hrane. Prebavo vino pospeši. Zato ga uživajte pri izgubi slasti, pri zaprtosti, notranjih bolečinah in kričih, pri razdražljivosti in oslabelosti. Pri želodčnih in drobovskih boleznih je to vino zelo izdatno zdravilo, ki učinkuje brzo in gotovo. V lekarnah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 S. Ashland ave., Chicago, Ill. Kadarkoli rabite liniment, da preženete bolečine, rabite Trinerjevo linimet. Je najboljši. Advertisement.

RAD BI IZVEDEL

za rojaka Anton Homovec. Imam mu sporočiti važne družbene stvari; prosim ako kedo izmed cenjenih rojakov ve za njegov naslov, da mi ga javi! Za kar mu bom zelo hvaležen, ali pa naj se mi sam javi: tem hitreje, tem boljše! Josip Skerl, Box 208, Dunlo, Pa. Advertisement.

Dobra prilika rojaki.

Prodam farmo, obsegajočo 156 akrov; 50 akrov je lepo izčiščena-ga in drugo je pa gozd, dober les. Cena je samo \$22.00 akra. Na farmi je nova hiša s štirimi sobami, poleg je vodnjak 115 čevljev globok, zraven je lep sadni vrh obdelan v najlepšem redu. Tukaj je središče slovenske in poljske naselbine in nudi lepo priliko za malo trgovino (store), ker do sedaj je še samo ena v bližini.

Za natančnejše pojasnila pišite na: Geo Plahutnik,

Oxly, Mo. (Advertisement.)

1913! — SVETOVALEC — 1913!

Vse, kar morate vedeti o paketni pošti, poštinih hranilnicah! — Kako postanem državljan. — Najnovejša slovenska izdaja (1913) z novimi zakonitimi odredbami. Vse v eni lični priložni knjižici. Koristno za vsakogar. Unjski tisk. Cena samo 25c. — Naroči se samo pri Bert P. Laker, 1595 3rd Ave., New York, N. Y. (Adv.)

Vabilo na vinsko trgatvev

katero priredi

Društvo Gorenje št. 104 S. S. P. Z.

v soboto, dne 4. oktobra t. l.

V DVORANI KAPCINSKI

S. W. Vogel North in Clybourn Aves.

Začetek točno ob 8-mih zvečer

Za obilno udeležbo vabi ODBOR.

VABILO na veliko veselico, katero priredi VABILO DR. "SLAVIJA" št. 1. S. N. P. J.

prigodom desetletnice svojega obstanka

DNE 5. OKTOBRA 1913 v Pilsen Auditorium,

1661 Blue Island Ave., blizu 18. ceste, Chicago.

ZACETEK TOČNO OB 2. URI POPOLDNE.

1. Pohod po sosednih ulicah.
2. "Pozdrav" govori predsednik društva "Slavija", brat Mat. Kurec
3. "Slavnostna zmaga" deklamira gđe. Rozi Raček
4. "Veteranom" govori preds. S. N. P. J., oziroma njegov pooblaščenec
5. "Hej Slovani" igra godba "Sokol"
6. Prosta zabava, šaljiva pošta in ples do 7. ure zvečer.

DRUGI DEL: — Začetek ob 7. uri zvečer.

1. "Serenada" poje Slovenski Pevski Zbor "Slovan" iz So. Chicago
2. "Življenje ni praznik" deklamira gđe. Helena Cvenkel
3. Slavnostni govor govori I. Zvanut in J. Verščaj
4. "Mornar" deklamira F. Škof
5. "Pogled v nedolžno oko" igra na piščalko F. Škof
6. Igra: "PRAVICA SE JE IZKAZALA".

Osebe:

- Ferjan, krčmar brat Anton Jalovec
 Kruljec, berač brat Ivan Zvanut
 Peter,) brat Slave Trošt
 Pavel,) dijaka brat Frank Švab
 Janez,) brat Anton Pengoj
 France,) popotna rokodelca brat Frank Aleš
 Abraham,) sobrat Ivan Koren
 Izak,) žida krošnjarja brat Nikolaj Mensinger

Vstopnina za osebo 25c. Dame v spremstvu moških in korporativna društva so vstopnino prosti. Za obilno udeležbo vabi ODBOR.

